

JURIS
LORENCIS

Visai neparasta, pat pravietiska grāmata – 1967. gadā Zviedrijā izdots rakstu krājums “Latvijas sapnis”. Vienpadsmit trimdas jaunieši no ASV un Eiropas tajā dalās savās pārdomās par Latvijas brīvības atgūšanas ceļiem un iespējām. Cita starpā grāmatā pieminēts kāds latviešu izcelsmes ASV armijas karavīrs Tālis Austrumnieks, kurš 1958. gadā vēstulē no Korejas rakstījis pravietiskas rindas: “Amerikāņi to nekad nespēs saprast un daudzi no mums tam atsacīsies ticēt, bet fakts ir, ka nevis Kremļa impērijas apspiesto tautu pārlicēbi ir atkārtīga no ASV nostājas un rīcības, bet gan ASV un pārējo rietumu valstu brīvība un nākotne guļ verdzināto Austrumeiropas tautu ziņā”.

Mans vectēvs vēl ilgi pēc kara beigām esot gaidījis angļus. Vai amerikāņus. Arī tad, kad beidzot kļuva skaidrs, ka nekādi angļi vai amerikāņi “nenāks”, vectēvs ar nesatricināmu pārliecību turpināja gaidīt pārmaiņas. “Šīta lieta ilgi neturēsies” – tas bija viens no visbiežāk aizskartajiem sarunu tematiem, kad no pāris kilometrus attālās Sinoles ciemos atnāca vectēva brālis Kārlis. Es parasti trinos apkārt un ar interesi klausījos veco vīru sarunas. Toreiz, 1970. gadu sākumā, man bija ap desmit, vectēvam – jau pāri astoņdesmit. Neviens no mums neko nezināja par Teherānas un Jaltas konferenču lēmumiem. Par tiem neko daudz nezināja arī latviešu leģionāri un bēgļi Rietumos, nezināja Latvijā palikušie mežabrāļi. Sarkanā armija bija

ieņēmusi Poliju, Bulgāriju, Ungāriju, Rumāniju un tuvojās Berlīnei. Deportēto Krimas tatāru mājās vēl nebija paspējuši atdzist pavardi, bet 1945. gada februārī tā brīža pasaules varenie Krimas pilsētā Jaltā jau dibināja jauno pasaules kārtību. Jalta kļuva par simbolu vienam no ciniskākajiem politiskajiem darījumiem vēsturē. Sešus gadus pēc Molotova-Ribentropa pakta Eiropas kartē atkal tika sadalītas ietekmes sfēras un vilktas līnijas. Tās šķēla kontinentu, sadalot tautas un ģimenes. Radās “Rietumi” un “Austrumi”. Jalta šķēla laiku, un vairākas paaudzes sāka dzīvot jēdzienos “pirms” un “pēc”. Tā 1945. gadā Jalta iezīmēja jaunu robežstabu Eiropas vēsturē. Vēlāk sekoja: 1953 – Austrumberlīne, 1956 – Budapešta, 1968 – Prāga. Mana paaudze savā apzinīgajā vecumā nepiedzīvoja šos notikumus. Mūsu garīgais izaiicinājums Jaltas kārtībai bija Polijas “Solidaritāte”. Cik kāri toreiz kompartijas laikrakstā “Cīņa” tika meklētas ziņas par kārtējiem “ekstrēmistu saujiņas izlēcieniem” Gdaņskā un Varšavā! Mēs zinājām – šī “saujiņa” ir miljoni. Šodien, atskatoties uz šo laiku, var teikt, ka tieši “Solidaritāte” manai paaudzei deva pārliecību, ka tomēr ir iespējams stāties pret sistēmai, mēģināt kaut ko mainīt. Un tad 1989. gada rudenī kā kāršu namiņi viens pēc otra krita Austrumeiropas komunistu režīmi Polijā, Ungārijā, Vācijas Demokrātiskajā Republikā, Čehoslovākijā, Bulgārijā un Rumānijā. Visā pasaulē

laikrakstu pirmās lappuses publicēja attēlus no Varšavas, Berlīnes, Prāgas, Sofijas un Bukarestes ielām, kuros bija redzamas milzīgās cilvēku masas pilsētu centrālajos laukumos. Tie bija skaidri un nepārprotami protesti, cilvēki iestājās par demokrātiju un brīvību. Notiekošais iegāja vēsturē kā “samta revolūcijas”. 1990. gadā kārta pienāca Baltijas valstīm. 11. marts – Lietuvas Augstākā padome pieņem Lietuvas valsts atjaunošanas aktu. 4. maijs – Latvijas Augstākās padome pieņem Deklarāciju par Latvijas republikas neatkarības atjaunošanu. 8. maijs – Igaunijas Augstākā padome pieņem likumu par Igaunijas republikas konstitūcijas darbības atjaunošanu. Tagad, atskatoties pagātnē, es varu droši apgalvot – 1990. gada 4. maijs ir viens no lielākajiem notikumiem manā dzīvē.

Diemžēl Baltijas valstu neatkarības atzīšana tobrīd kavējās. Ar retiem izņēmumiem (Islande) Rietumi izlikās nesadzirdam Baltijas tautu palīgā saucienus. Atbalsts nesniedzās tālāk par izvirģiem paziņojumiem un humānās palīdzības sūtījumiem. Rietumiem gana labs bija Gorbačovs. Vēl agrāk – Staļins, Hruščovs, Brežņevs. Spilgts piemērs – ASV prezidenta Džordža Buša runa Kijevā, Ukrainas Augstākajā padomē 1991. gada 1. augustā, tāpat pavisam neilgi pirms augusta puča Maskavā. Cita starpā Bušs uzsvēra, ka “amerikāņi neatbalstīs tos, kuri cenšas nomainīt ārējo tirāniju ar vietējo despotismu, viņi neatbalstīs pašnāv-

niecisku nacionālistu...”. Mēs bijām neizpratnē un dziļi vilusies. Neatstāja sajūta, ka joprojām esam vien dārzeni uz politiskā tirgus galda. Ka ne jau tikai Maskava ir vainīga mūsu liktenī, ka arī Rietumi ir ja ne vainīgi, tad vismaz līdzatbildīgi. Nebrīves gados mūsos radās stereotipi par vērtībām, kuras aizstāv Rietumi: brīvība, tautu pašnoteikšanās tiesības, ideālisms, solidaritāte. Un tikai vēlāk, jau Atmodas laikā, mēs sapratām, ka bieži tās ir tikai uz papīra izklāstītas teorētiskas koncepcijas. Viena lieta ir runāt par Rietumu vērtībām, cita lieta ir cīnīties par tām reāli, pašam ar kaut ko riskējot. Jājautā, kas vairāk pārstāvēja Rietumu vērtības – nacionālie partizāni, kuri pēc kara cīnījās Latvijas mežos, vai Zviedrija, kas izdeva Staļinam latviešu leģionārus? Kur vairāk bija dzīvas kristietības – Rietumu pilsētu Ziemassvētku bazāros vai Ukrainas katakombu baznīcās?

Un tomēr vēsturiskie procesi izrādījās neapstādināmi. Sākušies 1989. gadā ar “samta revolūcijām”, tie noslēdzās 1991. gada nogalē līdz ar PSRS sairumu. Mēs bijām sasnieguši savu mērķi. Šodien Latvija uzņemta NATO un Eiropas savienībā. Vientajā Eiropā vairs nav robežu. Tomēr ir kāda robeža, kas mūs atdala no Rietumiem, un kas izzudis tikai pēc vairākām paaudzēm. Jalta radīja Eiropā jaunu garīgo telpu. Mūsu ceļi ar ukraiņiem, moldāviem, gruziņiem un citām padomju impērijā iekļautajām tautām ir šķirušies. Bet vēl paa-

dzēm ilgi mūs vienos kopīga pieredze – deportācijas, Gulaga nometnes, kolektivizācijas, baltie krusti un bailes, bailes, bailes... Šodien ne katrs to vairs atceras (varbūt arī negrib), ka par savu neatkarību mēs varam pateikties arī tiem krieviem, kuri 1991. gada augusta puča laikā gūlās priekšā tankiem Maskavas ielās.

Pašā Jaltā esmu bijis vienu reizi – 1993. gada vasarā. Pilsētas nomalēs slējās no izsūtījuma atgriezušos tatāru māju jaunbūves. Virs kādreizējās Padomju armijas sanatorijas plīvoja Ukrainas karoga zili – dzeltenās krāsas. Plāksnīte pie vārtiem liecināja, ka ēkā izvietojusies Ukrainas armija. Ja es tagad atkal atgrieztos Jaltā, sanatorija visdrīzāk būtu tajā pat vietā. Tikai karogs jau būtu cits – Krievijas. 2014. gada pavasarī Krievija okupēja un anektēja Krimu, ar to rupji pārkāpjot 1994. gada decembrī parakstīto Budapeštas memorandu. Atgādinājumam – apmaiņā pret atteikšanos no kodolieročiem Ukrainai tika dotas garantijas respektēt tās valstisko neatkarību, suverenitāti un pastāvošās robežas. Zem dokumenta parakstījās ASV, Krievija, Lielbritānija un Ukraina. Diemžēl šie solījumi izrādījās bez reāla seguma. Vēl viens atgādinājums, cik patiesībā trausls ir mūsu 4. maijs.

Mediju atbalsta fonda
ieguldījums no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

4. maijs sniedz roku 18. novembrim

(Turpināts no 1. lpp.)

Deklarācija vēl gluži nenozīmēja valstiskuma atjaunošanu, taču aizsāka šo procesu, kas noslēdzās 1991. gada 21. augustā ar konstitucionālā likuma “Par Latvijas Republikas valstisko statusu” pieņemšanu.

Bet kas notika pirms šīs vēsturiskās dienas? 21. aprīlī Daugavas stadionā Rīgā uz Vislatvijas tautas deputātu sanākumi pulcējās vairāk nekā 8000 visu līmeņu Latvijas PSR padomju deputāti no aptuveni 13 tūkstošiem ievēlēto. Tautas frontes (LTF) frakcija bija nolēmusi, ka šāda akcija uzskatāmi demonstrētu vietvaru nostāju neatkarības atgūšanas jautājumā. 4. maija deklarācijas gatavotāji tādējādi saņemtu morālu atbalstu.

Nekas līdzīgs Latvijas valsts vēsturē agrāk nebija ticis rīkots, un to uzskatīja par sava veida referendumu.

Dzejnieks Imants Ziedonis savā emocionālajā uzrunā sacīja: “Mums nav laika gaidīt, kamēr zilonis, kas iekāpis skudru pužni, iemācās skudru darba tikumu. Kamēr pastāv ziloņa kājas nepareizība, tikmēr skudru māja ir apdraudēta. Ziloņi nav ne iemācāmi, ne pārmačāmi. Tie vienkārši

ir par lieliem. Un tāpēc mums vajadzīga valstiska neatkarība.”

Neatkarības atjaunošanas deklarācijas izstrādes darba grupas jurists Romāns Apsītis. Pie tās teksta gatavošanas darbojušies Valdis Birkavs, Vilnis Eglājs, Aivars Endziņš, Tālav Jundzis, Andrejs Krastiņš, Ilmārs Bišers, Rodrigo Rikards un virkne konsultantu, aptuveni desmit cilvēku. Darbs sācies 1990. gada 22. martā tautfrontieša Rodrigo Rikarda dzīvoklī Dzirnauvu ielā. Uzņemties rūpes, lai paziņojums, kuŗam pagaidām trūka nosaukuma un satura, būtu juridiski un no starptautisko tiesību

viedokļa korekts, apsolijs tobrīd 35 gadus vecais Hamburgas universitātes Filozofijas un sabiedrisko zinātņu fakultātes Politisko zinātņu nodaļas absolvents, nākamais Latvijas Valsts prezidents Egils Levits. Laikabiedri atzinuši, ka tieši Levits bijis deklarācijas galvenais ideologs un koncepcijas autors.

1990. gada 4. maija deklarācija bija kulminācija Trešajai atmodai. Tādiem Augstākās Padomes (AP) sēdē bija īsta kauja. Gaisa šķēla pretēju viedokļu ugunis: kuŗš iegūs pārsvaru – Tautas frontes vai Interfrontes deputāti. Darbs pie

neatkarības deklarācijas sākās jau 1990. gada martā, jo līdz ar Tautas frontes uzvaru AP vēlēšanās bija mainījies politisko spēku samērs par labu valsts neatkarības idejai. Uz pirmo sesiju jaunievēlētās AP deputāti sanāca 3. maijā, un jau todien plānoja pieņemt nozīmīgo dokumentu, kas jau bija sagatavots. Taču līdz deklarācijas projekta apspriešanai nonāca tikai 4. maijā. Opozīcijas deputāti – “Interfrontes” un “Līdztiesības” pārstāvji – komunistu partijas funkcionāri un padomju armijas virsnieki uzskatīja, ka Latvijai jāturpina eksistēt PSRS sastāvā, un vilka laiku.

Par laimi, ārpolitiskais fons 4. maija dokumenta tapšanas un pieņemšanas laikā bija neatkarības atgūšanai labvēlīgs. ASV prezidents Džordžs Bušs jau bija brīdinājis PSRS vadītāju Michailu Gorbačovu nelietot Baltijas valstīs militāru varu. Tas vispirms attiecās uz neatkarības atjaunošanu jau pasludinājušo Lietuvu. 31. maijā Vašingtonā bija gaidāmas Buša sarunas ar Gorbačovu, un tika uzskatīts, ka ASV un PSRS tirdzniecības līguma parakstīšanā ļoti ieinteresētais Kremlis neriskēs to apdraudēt ar radikāliem soļiem Baltijā.

1990. gada 4. maijā visu dienu pie parlamenta ēkas stāvēja cil-

vēku tūkstoši, kas sekoja līdzībai balsojumam. Deputāti, kuŗi pēc balsojuma par Latvijas neatkarības atjaunošanu devās uz mītiņu Daugavmalā, tika sveikti ar ziediem un skaļām gavilēm. Komunisti un interfrontieši, kas atteicās piedalīties balsošanā, parlamenta namu atstāja pa sētas durvīm. 1990. gada 4. maijā Augstākās Padomes priekšsēdis Anatolijs Gorbunovs nosūtīja vēstījumu PSRS prezidentam Michailam Gorbačovam, kuŗā teikts, ka Latvijas Republika sāk pārejas periodu. Šāds vēstījums tika nosūtīts arī pasaulē valstis valdībām un PSRS tautām un demokrātiskajām kustībām.

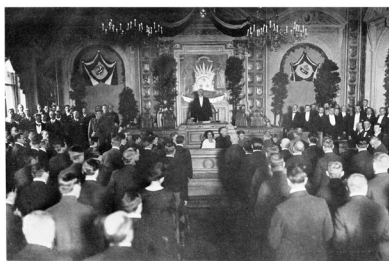
Debates ilga visu dienu. Gaisotne zālē bija tik nokaitēta, ka sēdes vadītājam, Anatolijam Gorbunovam, ik pēc brīža vajadzēja apsaukt vai mierināt kādu runātgrībētāju. Balsojums par Latvijas neatkarības deklarāciju sākas tikai vēlā pēcpusdienā. Lai tiesiski un mierīgi izklūtu no PSRS, tika noteikts pārejas periods Latvijas valstiskuma atjaunošanai *de facto*. Līdz pat pēdējai sekunde nebija skaidrs, vai neatkarības deklarāciju varēs pieņemt, vai nobalsos pietiekams skaits deputātu.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

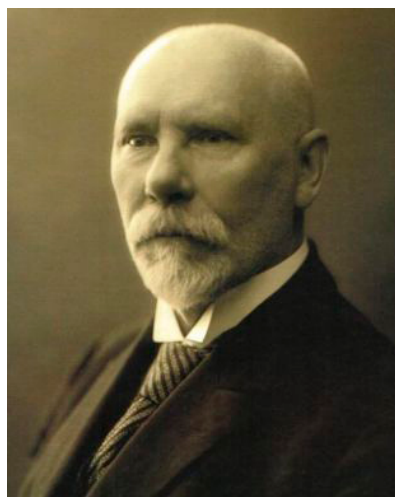
Satversmes sapulcei – 100

Satversmes sapulces atklāšana 1920. gada 1. maijā // Foto no grāmatas "Jānis Čakste"

Aprit gadsimts, kopš pirmo reizi Saeimas (toreizējā Bruņniecības) namā sanāca pirmais demokrātiski ievēlētais Latvijas valsts parlaments – Satversmes sapulce. Vēsturisko dienu aculiecinieks sociādemokrāts, pirmo četru Saeimu deputāts Felikss Cielēns pēc tam atcerējās: "Likās, ka pati daba uzsmaidītu šim ārkārtīgi svarīgam notikumam latviešu tautas vēsturē. Nu pirmoreiz, kopš uz Zemeslodes atskanēja latviešu valodas dialekti, pulcējās vienā valsts kopībā tautas vēlēti deputāti, lai lemtu par jaunās valsts tagadni un nākotni. Pacilāta nacionāla pašapziņa, pat lepnums bija vērojams latviešu deputātu sejās."

Tautas padomes priekšsēdis Jānis Čakste savā uzrunā apsveica tautas izredzētos Latvijas valsts saimniekus un uzsvēra, ka „tauta no šīs dienas sekos visiem jūsu soļiem, visiem jūsu lēmumiem ar lielāku uzmanību.”

Jānis Čakste

Tajā pašā dienā Čakste tika ievēlēts arī par Satversmes sapulces priekšsēdi, pildot arī Valsts prezidenta funkcijas. Noliekot pilnvaras, Latvijas Pagaidu valdības vadītājs Kārlis Ulmanis sacīja, ka katrs ir centies pildīt savus pienākumus, un šī diena ir pierādījums tam, ka strādāts nav velti. Ulmanis jau jūnijā izveidoja jaunu valdību.

27. maijā Satversmes sapulce apstiprināja Deklarāciju par Latvijas valsti, juridiski apstiprinot proklamēšanas aktu un nosakot, ka Latvija ir neatkarīga republika ar demokrātisku valsts iekārtu un ka Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai.

***

Latviju dēvē par Covid-19 veiksmes stāstu

Britu medijs *Telegraph.co.uk*, atsaucoties uz interviju ar Latvijas ministru prezidentu Krišjāni Kariņu, nosaucis Latvijas stratēģiju cīņai ar vīrusa izplatību kā īpašu veiksmes stāstu, ņemot vērā to, kā pandēmija ietekmējusi citas Eiropas valstis un kā attiecīgā

situācijā reaģējusi pašu britu valdība.

Krišjānis Kariņš

"Latvija tiek uzskatīta par paraugu starp nācijām, kur šobrīd cīnās ar vīrusu. Un, pēc ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa teiktā, galvenie iemesli šīs Baltijas valsts relatīvajiem panākumiem vīrusa ierobežošanā līdz šim ir bijuši "ļoti daudz" agrīnie valdības spertie soļi vēl pirms pirmās nāves no koronavīrusa valstī," tā par notiekošo Latvijā raksta britu medijs *Telegraph.co.uk*. Intervijā ar prestižo mediju Kariņš norāda, kā Latvijas atbildīgās iestādes, nosakot ierobežojumus, ir meklējušas līdzsvaru starp maksimālu sabiedrības veselības sargāšanu un iespējami mazāku kaitējumu ekonomikai.

***

Valdība vienojas zinātniekiem vīrusa izpētei piešķirt līdzekļus

Valdību veidojošās partijas vienojušas zinātniekiem vīrusa izpētei piešķirt papildu piecus miljonus eiro, pēc koalīcijas partiju sadarbības sanāksmes žurnālistiem pastāstīja Ministru prezidents Krišjānis Kariņš "Zinātne ir virziens uz nākotni, jo tas ir tas posms, lai varētu veicināt ekonomikas pārveidošanu, lai tā spētu rast pēc iespējas lielāku vērtību," sacīja premjers

***

Borisa un Ināras Teterevu fonds palīdz koronvīrusa izpētei

Lai stiprinātu Latvijas zinātnieku un mediķu cīņu pret vīrusu, Borisa un Ināras Teterevu fonds ir piešķīris 50 tūkstošus eiro koronvīrusa izpētei. Pirmo atbalstu gūs divi Rīgas Stradiņa universitātes pētījumi. "Šodien, kad pandēmija skar pilnīgi ikvienu, ir pašsaprotami, ka Fonds arī sniedz savu ārtavu cīņai pret bīstamo vīrusu. Boriss bija ārsts, un Rīgas Stradiņa universitāte bija viņa augstskola. Boriss vēltījis daudz tās izaugsmes veicināšanai, un viņš būtu lepns, zinot, ka tur tiek meklēti līdzekļi, kā pasargāt Latvijas mediķus un pacientus no šī koronvīrusa. Esmu pārliecināta, ka arī Latvijas zinātnieki un mediķi spēj dot būtisku ieguldījumu vīrusa nāvējošās ietekmes ierobežošanai, tāpēc uzskatu par mūsu pienākumu viņus atbalstīt. Mums visiem kopā ir jāatrod veids, kā savaldīt šo vīrusu," norāda mecenāte Ināra Tetereva. Borisa un Ināras Teterevu fonda atbalsts sniedz savu ārtavu Rīgas Stradiņa universitātes diviem pētījumiem. Sadarbībā ar Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centru, vadošajām Latvijas slimnīcām un citām zināt-

niskajām institūcijām izveidoto pacientu materiāla biobanka varēs izmantot Latvijā noteikto vīrusa mutāciju tālākai izpētei un citiem ar vīrusa nākotnes pētījumiem Latvijā un starptautiskā mērogā.

***

Latvijas studenti risina vīrusa krīzes jautājumus

230 Latvijas studenti šobrīd strādā pie risinājumiem krīzes ietekmes mazināšanai projektā "Krīzes laboratorija". To organizē sešas augstskolas sadarbībā ar dažādām organizācijām, kuŗas iesniegušas 25 problēmsituācijas, kuŗām jāmeklē risinājumi. Daudzas situācijas saistītas ar digitāliem risinājumiem produktu piegādē vai attālinātajās mācībās un darbā. Visvairāk izaicinājumus iesniedza Izglītības un zinātnes ministrija, piemēram, izstrādāt rīku, kas monitorē skolēnu uzmanību un koncentrēšanos. Darbs pie risinājumiem noslēgsies 8. maijā.

***

Kādi svētki šogad nenotiks?

Tradicionāli plaši apmeklētīe Ligo svētku ieligošanas pasākumi 11. novembra krastmalā šogad nenotiks un arī 4. maija pasākumi ir atcelti. Augusta vidū tradicionāli vairāku dienu garumā notiek arī Rīgas svētki, taču to norise vēl ir uz jautājuma zīmes. Arī Rīgas maratona norise patlaban nav skaidra, jo tiek gaidīti valdības tālākie norādījumi.

Komentējot vairāku koncertu un festivālu organizētāju plānus pasākumus rīkot, preses konferences veselības ministre Ilze Viņķele pieļāva, ka vasaras festivāli, visticamāk, būs jāatceļ. "Negribētu būt tā ne priecīgo ziņu nesēja, tāpēc mēģināšu kombinēt – vasara būs, bet festivālu, visdrīzāk, nebūs," sacīja ministre.

***

Valsts prezidents aicina kopt un lietot latgaliešu valodu

Valsts prezidents Egils Levits uzrunā Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijas Latgales apakškomisijas sēdē, atzīmējot Latgales kongresa dienu 27. aprīlī, aicināja kopt un lietot latgaliešu valodu, norādot uz tās lomu arī latviešu kultūrā.

Uzrunā Valsts prezidents uzsvēra, ka Latgales kongress kā demokrātiska Latgales latviešu pārstāvniecība bija tā institūcija, kas nolēma apvienot Latgali ar pārējām latviešu zemēm un līdz ar to padarīja Latviju par iespējamu. "Latvieši, viņu priekšteči, vienmēr ir dzīvojuši visā mūsdienu Latvijas teritorijā un vēl aiz tās. Taču vēsturiski šeit ilgi valdīja dažādas svešas varas, un latviešu dzīve dažādās mūsu vēsturiskās teritorijas daļās attīstījās dažādi. Latvijas valsts dibināšanas procesā bija svarīgi, lai visas latviešu zemes

SPILGTS CITĀTS

Saulainā 21. aprīļa diena un cīņa par balsīm

Žurnālā *Sestdiena* publicists Pauls Raudseps raksta par 1990. gada 21. aprīļa lielo cilvēku pulcēšanos *Daugavas* stadionā. Viņi nebija nākuši skatīties kādu futbola saciksti. Šoreiz uz spēles bija augsta likme – nodrošināt balsu pietiekamību gaidāmajam 4. maija balsojumam par Neatkarības deklarācijas pieņemšanu.

Latvijas Tautas frontes (LTF) organizētā Vislatvijas tautas deputātu sapulce bija domāta, lai demonstrētu, ka gaidā-

mais lēmums par neatkarību nav kādas šauras politiķu grupas patvaļa, bet gan atspoguļo plašu sabiedrības vairākuma viedokli. LTF vadība arī vēlējas stiprināt pašu Augstākajā Padomē ievēlēto deputātu apņēmību. Viņu balsis 4. maijā bija ļoti nepieciešamas.

Neatkarības deklarācijas pieņemšanai bija nepieciešamas divas trešdaļas jeb 134 Augstākās Padomes deputātu balsis, un pēc vēlēšanu pirmās kārtas LTF puslīdz droši varēja būt tikai 128. Izdevās pielasīt klāt vēl sešus mandātus, un līdz ar to maģiskais skaitlis 134 it kā būtu sasniegts. Tomēr bez dažu balsu rezerves nevarēja būt pārliecība, ka kāds no neatkarības šķietamajiem atbalstītājiem pēdējā brīdī tomēr nenosvārstās. Pietiktu ar vienu, lai sagrautu visus sapņus.

Otrajā vēlēšanu raundā izšķirošai cīņai LTF mobilizēja smagsvarus, Latvijā labi pazīstamus cilvēkus, taču rezultāti bija sliktāki nekā cerēts. Varbūt tāpēc, ka lielais 18. marta pacēlums bija garām, varbūt tāpēc, ka sākotnējie rezultāti ļāva cilvēkiem nedaudz atslābt, varbūt vienkārši tāpēc, ka aprīļa beigās daudzi nedēļas nogalē devās uz laukiem vai mazdārziņiem.

LTF līderiem Dainim Ivānam Smiltēnē un Mavrikam Vulfsonam Elejā nebija oponentu, un viņi bez problēmām uzvarēja. Tautas mīlētā žurnāliste, Latvijas Poļu savienības priekšsēde Ita Kozakēviča izcīnīja pārliecinošu uzvaru Jēkabpilī. Tomēr tādas pazīstamas Atmodas laika personības kā jurists Ilmārs Bišers, ārsts Leopolds Ozoliņš, žurnālists Viktors Avotiņš un tolaik populārās avīzes *Latvijas Jaunatne* redaktors Andrejs Čirulis zaudēja.

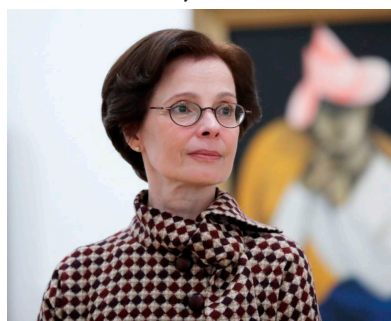
29. aprīlī LTF ieguva tikai četrus mandātus. Tomēr izrādījās, ka ar to pietiek. 4. maijā par neatkarību nobalsoja 138 deputāti.

apvienotos vienā Latvijas valstī, lai starp latviešiem vairs nebūtu robežas. Šodien Latvijas teritorija, ko veido latviešu vēsturiskās zemes, ir noteikta Satversmes 3. pantā, un viena no tām ir Latgale. Es gribētu aicināt pievērst uzmanību tam, ka latgaliešu valoda, kas ir latviešu valsts valodas paveids, vispirms jau ģimenē ir jādod tālāk jaunajam paaudzēm. Ģimenē runājot latgaliski, tas notiek pats no sevis. Ja mēs gribam, lai pēc simt gadiem šī valoda joprojām būtu dzīva, būtu aktuāla, tad tas ir jādara jau tagad. Tādēļ es aicinātu izmantot latgaliešu valodu, runāt latgaliski un kopt šo valodu, kas ir latgaliešu kultūras mantojuma nesēja. Tā ir mūsu kopējā kultūras mantojuma daļa, kas ir nozīmīga ne vien latgaliešiem, bet visiem latviešiem." sacīja Levits.

***

Andra Levite sāk darbu medicīnas centrā "ARS"

Valsts prezidenta dzīvesbiedre Andra Apine-Levite sāks darbu medicīnas centrā "ARS", liecina medicīnas centra mājaslapā publicētā informācija.

Andra Levite

"Ar prieku un lepnumu paziņojam, ka no 28. aprīļa Medicīnas centrs "ARS" Sieviešu konsultāciju nodaļas praktizējošo ārstu komandai pievienojas pieredzējuši ginekoloģe ar ilgdarbu pieredzi vairākās Vācijas un Luksemburgas klinikās – mūsu valsts pirmā lēdija Dr. Andra Apine-Levite," teikts uzņēmuma publikācijā. Daktare konsultē pacientus latviešu, angļu, vācu un franču valodā.

***

Tautieši Lielbritānijā ārkārtējās situācijas laikā

Daudzi mūsu tautieši Lielbritānijā, kuŗi aizņemtības dēļ nevarēja veltīt laiku saviem vaļaspriekiem, nu nododas radošām aktivitātēm, meklē jaunus risinājumus un idejas. Pianiste Ieva Dubova vairs neuzstājas koncertzālēs, bet gan tīmeklī, tāpat mainījies veids, kā tiek pasniegtas privātsiņas. Tā kā skolēni nedrīkst nakt klātienē, stundas notiek, izmantojot internetu, ir speciāli uzstādītas kameras un datorekrāni.

Latviete Agnese Vrubļevska strādāja par menedžeri restorānā, kuŗš tika slēgts. Tagad viņai ir vairāk laika, lai iekārtotos jaunajā dzīvesvietā, dziedātu un nodarbotos ar sportu. Lai arī ēdināšanas servisa darbiniecei Lijai Bachai-Kaufmanei uz darbu nav jāiet, tomēr darba devējs maksā pilnu algu. Līdz ar to viņa var veltīt laiku gan mājas sakopšanai, gan vienkārši atpūtai.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

***

Ārste Anita Tannis dalās pieredzē, izslimojot vīrusu
The Globe and Mail laikraksta 5. aprīļa numurā ir publicēts Anitas Tannes raksts "I survived the coronavirus. It wasn't easy, but we can get through it", kurā viņa dalās savā pieredzē, izslimojot vīrusu.

Anita Tannis

Anita dzīvo *North Vancouver*, Britu Kolumbijā, un pirmos slimības simptomus sajuta, esot Austrijā, nelielā slēpošanas pilsētiņā Iglā. Tikai atbraucot mājās, parādījās ziņas, ka tieši šī pilsētiņa ir Austrijas vīrusa izplatības centrs. Tad arī viņa nolēma, ka ir jāpārbaudās. Anita raksta: "Man drudzis un klepus pastiprinājās pēc atgriešanās Kanadā, – pēc tam, kad četras dienas Eiropā jau sāku justies labāk, atkal sliktāk kļuva mājās. Veselības aprūpes medicīnas māsa piezvanīja un apstiprināja inficēšanos ar vīrusu, kad es piecas dienas pēc atgriešanās jau sāku justies labāk."

***

Iedzīvotāji vērtē valdības paveikto cīņā pret vīrusu

Gandrīz trīs ceturtdaļas jeb 74% iedzīvotāju atbalsta Latvijas valdības paveikto cīņā pret vīrusa pandēmiju, bet 24% valdības paveikto krīzes laikā vērtē noraidoši, liecina tirgus un socioloģisko pētījumu aģentūras *Latvijas fakti* veikta aptauja, par kuru intervijā laikrakstam *Latvijas Avīze* (LA) pastāstījis aģentūras vadītājs Aigars Freimanis.

Aigars Freimanis

Aptaujā tikai 2% respondentu nav paiduši skaidru nostāju šajā jautājumā, kas, pēc Freimaņa teiktā, ir ārkārtīgi neparasta situācija, jo parasti ir ievērojami vairāk cilvēku, kuri pieder katēgorijai "nav viedokļa", "grūti pateikt" un "nezinu". Atbalsts valdības paveiktajam cīņā pret vīrusu visās grupās ir visai līdzīgs, nemeklēsim utis, sakot, ka nelatvieši ir kritiskāki, latvieši atbalstošāki valdības lēmumiem, jo te ir konsensuss, kas saka – labi, ka valdība ko dara lietas labā," intervijā laikrakstam stāsta sociologs.

***

Latvijas universitātes starptautiskā universitāšu reitingā

Vairākas Latvijas universitātes iekļuvas starptautiskā *Times*

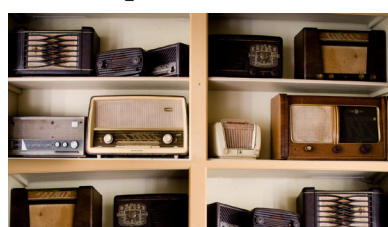

Higher Education universitāšu "Ietekmes reitingā". Publiskoti *Times Higher Education* universitāšu "Ietekmes reitinga" rezultāti, kurā starp pasaules vadošajām universitātēm nosauktas vairākas Latvijas universitātes – Latvijas Lauksaimniecības universitāte (LLU), Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte un Rīgas Stradiņa universitāte. Visaugstākos rādītājus LLU ieguvusi mērķi "Dzīvība uz zemes", kur universitāte ieguvusi 80.vietu

Reitingā tiek vērtēta universitāšu darbības efektivitāte, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību pasaulē, iekļaujot sociālos, ekonomiskos un vides aspektus. "Ietekmes reitingā" tiek mērītas pasaules universitāšu darbību atbilstoši 17 Apvienoto Nāciju organizācijas (ANO) Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un tie iekļauj tādas sociālas un ekonomiskās attīstības problēmas kā nabadzība, bads, veselība, izglītība, globālā sasilšana, dzimumu līdztiesība, ūdensapgāde, sanitārija, enerģija, urbanizācija, dabas aizsardzība un sociālais taisnīgums. Publicētajā 2020. gada reitingā kopumā reitingā dalību pieteica 859 pasaules universitātes, taču tikai 766 pasaules universitātes, kas pārstāv 85 valstis, ir spējušas izpildīt visus reitinga kritērijus. Apkopojot visus rezultātus, LLU ieguvusi vietu grupā "401 – 600". Vadošās pozīcijas Ietekmes reitingā ieņem tādas pasaulē zināmas universitātes kā Ōklendas universitāte Jaunzēlandē, kas to saglabā jau otro gadu, Sidnejas universitāte un Rietumsidnejas universitāte Austrālijā. Citas Baltijas valstu universitātes reitingā neesot pārstāvētas.

***

Rietumu raidstaciju nozīme dzelzs priekš kara sairšanā

Latvijas Radio vēsta par mediju lomu ceļā uz brīvību. Liela nozīme bija arī "naidīgajam radiobalsim" – tā padomju laikā dēvēja Rietumu raidstacijas, kas klausītājiem aiz dzelzs priekš kara translēja ziņas no brīvās pasaules un apšaubīja padomju propagandas pētīto informāciju. Par spīti padomju varas centieniem slāpēt šos radio signālus, gan *Amerikas balsis*, gan *Radio Brīvā Eiropa* un citas Rietumu radio stacijas slepus skanēja daudzās mājās. Pirmā aiz dzelzs priekš kara izlauzās *Amerikas balsis*. ASV valdība raidstaciju *Amerikas balsis* dibināja Otrā pasaules kara laikā ar mērķi dot pretsparu nacistiskās Vācijas propagandai un popularizēt ASV valdības politiku. *Amerikas balsis* tīklam attīstoties padomju bloka virzienā, 50. gadu sākumā tapa arī latviešu redakcija.

***

Atgriešanos Latvijā ārvalstīs gaida valstspiederīgie

Patlaban ārvalstīs atrodas aptuveni 2400 Latvijas valstspiederīgie (LETAs ziņa 22.04.), kuri paiduši vēlēšanos atgriezties Latvijā, turklāt 298 personām nepieciešama steidzama repatriācija, Saeimas Pilsnības, migrācijas un sabiedrības saliedētības komisijā pastāstīja Ārlietu ministrijas (ĀM) Konsulārā departamenta direktore Guna Japiņa.

Pirmajā diennaktī kopš ārkārtējās situācijas izsludināšanas uz Konsulārā departamenta ārkārtējās situācijas tālruni +371 26337711 saņemti 14 500 zvani, kas liecināja par cilvēku satraukumu un apmulsumu. Uz 20. martu konsulārā reģistrā bija reģistrējušies un par sevi vēstniecībām ziņu devuši aptuveni 4300 Latvijas valstspiederīgie, kuri atradās ārvalstīs un pauda vēlēšanos atgriezties Latvijā.

***

Saeima 23. aprīlī, trešajā lasījumā atbalstīja grozījumus,

kas aizliedz publiskos pasākumus izmantot bijušās PSRS, tās republiku un nacistiskās Vācijas bruņoto spēku un likumības un kārtības uzturēšanas organu (represīvo iestāžu) izmantoto piederību identificējošo apģērbu, kā arī tā elementus. Likuma grozījumi paredz, ka publisku pasākumu norises laikā aizliegts izmantot, arī stilizētā veidā, bijušās PSRS, tās republiku un nacistiskās Vācijas bruņoto spēku un likumības un kārtības uzturēšanas organu, proti, represīvo iestāžu izmantoto piederību identificējošo apģērbu jeb formastērpus. Tāpat arī šī apģērba elementus, kurus kopums – apģērba gabali, aksesuāri, atpazīšanas zīmes, kokardes, uzpleči, aprīkojums – pēc tā vizuālā izskata nepārprotami ļauj identificēt minētos bruņoto spēkus vai represīvās iestādes. Aizliegums ietver arī bijušās PSRS, tās republiku un nacistiskās Vācijas karogu, ģerboņu un himnu, nacistiskās svastikas, SS zīmes un padomju simbolu – sirpja un āmuļa līdz ar piecstaru zvaigzni – izmantojumu

***

Ierobežos krievu valodā esošu TV programmu proporciju

Saeima otrajā lasījumā atbalstīja priekšlikumu ierobežot krievu valodā esošu TV programmu proporciju kanālu pamatpiedāvājumā. Šāds priekšlikums iesniegts Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumam. Priekšlikuma iesniedzēja Dagmāra Beitnere-Le Galla (JKP) rosināja likumā iekļaut Valsts prezidenta Egila Levita neseno pieteikto priekšlikumu likumā stiprināt Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Ekonomiskajā zonas (EEZ) oficiālajās valodās veidotu televīzijas programmu vietu kanālu pamatpiedāvājumā, tādējādi faktiski ierobežojot krievu valodā esošu TV programmu proporciju.

***

Vācijā piemin koncentrācijas nometnes upurus

Šajās dienās vairākas Vācijas federālās zemēs tiek pieminēta nacistiskās Vācijas teritorijā izveidoto koncentrācijas nometņu at-

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

BALTKRIEVIJA. 24. aprīlī Baltkrievijas Nacionālajā vēstures muzejā tika atklāta Baltkrievijas Ārlietu un Kultūras ministriju, kā arī ANO pastāvīgās pārstāvniecības Baltkrievijā organizēta izstāde, kas veltīta Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Starptautiskai pārstāvju dienai un Sanfrancisko konferences 75. gadadienai. Latvijas vēstniecība Baltkrievijā izstādei ir iedevusi divas fotografijas, kurās ir atainots Latvijas delegācijas darbs ANO. Pirmajā bildē ir fikšeta Latvijas karoga pirmā pacelšana ANO Ģenerālās asamblejas laikā 1991. gada 17. septembrī, savukārt otrajā fotografijā Latvijas delegācija pirmo reizi dodas uz savām vietām ANO Ģenerālās Asamblejas hallē.

ĪRIJA. Latvijas vēstniecība Īrijā piedalījās Īrijas Nacionālās televīzijas un radio aģentūras RTE izsludinātajā akcijā *Shine Your Light*. Akcijas laikā visā Īrijā tika izgaismotas privātās un publiskās ēkas, lai neklātienē paustu solidaritāti ar visiem, kuru dzīvi skāris vīruss, bet īpaši sūtiņu sveicienus visiem medicīnas darbiniekiem, kuri šobrīd grūtos un bīstamos apstākļos strādā cīņās priekšpostēnos.

brīvošana pirms 75 gadiem. Latvijas vēstniecība Vācijā kopā ar citām Eiropas valstīm ar vainaga nolikšanu pie Būchenvaldes koncentrācijas nometnes memoriāla pieminēja Otrā pasaules kara upurus. Būchenvaldes nometnes ieslodzījumu piedzīvoja arī latviešu rakstnieks un Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks Miervaldis Birze. Vācu okupācijas sākumā Miervaldi Birzi apcietināja un ieslodzīja Valmieras cietumā. 1944. gada jūlijā Birze kopā ar 1200 cilvēku lielu ieslodzīto transportu tika pārvests no Latvijas uz Vāciju, kur viņš nonāca Būchenvaldes koncentrācijas nometnē. 1945. gada aprīlī ieslodzīto evakuēšanas laikā Birzem izdevās izbēgt un atgriezties Latvijā. Vācu koncentrācijas nometnēs pavadītais laiks un notikumi ir atspoguļoti vairākos Miervalda Birzes daiļdarbos.

Virusa pandēmijas dēļ piemiņas pasākumi notika attālināti. Tiešsaistē tika ievietota deklarācija par godu Būchenvaldes koncentrācijas nometnes atbrīvošanas 75. gadadienai, kurā tika atzīmēts, ka cilvēktiesības, demokrātija un brīvība nav pašsaprotamas vērtības, un tās "atkal un atkal ir jāaizstāv no jauna." Ievērojot šābrīža ierobežojumus, vēstniecības sarūpēto vainagu pie memoriāla novietoja piemiņas pasākuma rīkotāji.

***

Vizmas Belševicas archīva burtņica

Iznākusi serijas "Vizmas Belševicas archīva burtņicas" trešā grāmata "Dienasgrāmata. 1947–1960", mediju informē apgāda *Man-sards* pārstāvji. Serijas pirmā burtņica "Nepazītā mīlestība un citi stāsti" nāca klajā 2016.gadā, un gadu vēlāk sekoja izdevums "Bille, Anss un citi". Vizmas Belševicas

(1931–2005) grāmatās iepriekš nepublicētos darbus un dokumentālās liecības seriā "Vizmas Belševicas archīva burtņicas" apkopo dzejnieks un rakstnieces dēls dzejnieks Jānis Elsbergs.

Vizmas Belševicas teksts šajā izdevumā saglabāts, nemainot tajā ne vārda, savukārt Jānis Elsbergs lasītājiem sagatavojis arī dienasgrāmatā pieminēto personu rādītāju. No rakstnieces piezīmēm saglabājušās 33 atsevišķas vienības – klades jeb pabezas burtņicas, bloknoti, bločiņi, divas A4 izmēra lapu kopas. Šajā izdevumā iekļautas pirmās deviņas no šīm vienībām – par periodu līdz 1960. gada 19. septembrim.

Vizmas Belševicas jaunības dienasgrāmata un piezīmes tiek publicētas gadu pirms viņas 90. jubilejas un var kalpot kā faktu materiāls literatūras un vēstures pētniekiem, savukārt valodniekiem tā ir iespēja izsekot Vizmas Belševicas valodas attīstībai viņas daiļrades sākumposmā – no 1947. līdz 1960. gadam.

***

Filmu maratons

Nacionālais kino centrs kopš 2005. gada organizē 4. maija Latvijas filmu maratona – valsts svētku bezmaksas seansus, kurus demonstrē jaunākās un labākās Latvijas filmas. Šogad tas notiks portālā *Filmas.lv*, kļūstot par Latvijā pirmo kinofestivālu, kurš pārceļas no kinozālēm uz digitālo vidi, pirmo reizi tiekot pieejams ne tikai rīdziniekiem, bet arī kinoskatītājiem Latvijā un visā pasaulē. Svētku programmā iekļautas divu restaurētu klasikas filmu tīmekļa pirmizrādes – režisora Rolanda Kalniņa "Akmeņainais ceļš" (1983), kurā galveno lomu spēlē Andrejs Žagars, un režisora Arvida Krieva "Fotografija ar sievieti un mežakuili", kurā kā kinoaktieris debitēja Alvis Hermanis.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS
GORDONS

Pēc 17 politiskās krīzes mēnešiem, pēc trijām neizšķirtām vēlēšanām sasodītais koronavīruss piespiedis Benjaminu (Bibi) Netanjachu un Benniju Gancu vienoties un “sastikēt” ārkārtas valdību uz trijiem gadiem.

20. aprīlī, kad par šo vienošanos tika paziņots, saslīmāto bija 13 733, izveseļojās 4049, miruši 177.

Attīstīto valstu starpā Izraēla visumā sekmīgi darbojas karā ar pandēmiju. Tika mobilizēts ne tikai viss veselības aizsardzības sektors, bet arī armija, kas palīdz testu vākšanā un ierobežojumu nodrošināšanā, un pat daudzina-

tais Izraēlas izlūkdiens Mossad, kuŗa vadītājam Josi Kohenam izdevās ar “gaisa tiltu” sagādāt elpinātājus, testa komplektus un citu aprīkojumu, kas iepirkti no Ķīnas un kādā arābu emiratā.

Cīņu ar vīrusu apgrūtināja mūsu ultraortodoksi. Šis pasaules medijos pieņemtais nosaukums īti neizteic būtību: runa ir par – latviski tas trāpīgi skan – dievbijīgiem, jo ivritā tos sauc par *haredim* – tie, kas bīstas Dieva, “trīc” Viņa priekšā (*haredim* – trīcošie). Viņi ne par ko negribēja atteikties no drūzmēšanās sinagogās un reliģiskajos

semināros, pildot svētrakstos minētos 613 baušļus. Nav brīnums, ka vislielākais saslimušo skaits bija pilsētas un kvartālos, kur šī iedzīvotāju katēgorija mīt.

Kaut gan pamazām tiek mīkstināti daži ierobežojumi, divu metru atstarpe starp cilvēkiem paliek spēkā, un savrup mītošiem senioriem vēl ilgi būs jāpaliek “ieslēgtiem” savos dzīvokļos. Par viņiem, jāsa, priekšzīmīgi gādā valsts (darba un labklājības ministrija, pašvaldību centrs): viņiem bez maksas piegādā garšīgus “pusdienu komplektus”, kas tikai jāuzsilda, trīsreiz nedēļā

katrai dienai un palaikam kastes ar konserviem, cukuru u.tml.

Parlamentā nu “atzvērināmā” valdība bija tapusi ar lielam mokām. Premjeram Benjaminam Netanjachu nācās samierināties ar to, ka viņa “pretpēks” - apvienības “zili baltais” vadītājs Benijs Gancs no paredzētajām 32 ministrijām (Izraēlā nebija skaits!) saņems 16, tātad pusi. Pārējās kritīs Netanjachu partijai *Likud*.

Jau otru reizi Izraēlas vēsturē notiks rotācija: pēc 18 mēnešiem, t.i. pusotra gada par premjerministru kļūs Gancs. Patreiz viņš būs aizsardzības ministrs, un

viņa līdzgaitnieks Gabi Aškenazi – ārlietu ministrs.

20. aprīļa vienošanās – sabiedrībai pieņemams atrisinājums – tika panākts, jo abām pusēm bija jāsamierinās ar sāpīgiem kompromisiem. Nācijas glābšanai pandēmijas krīzes apstākļos tas bija nepieciešams.

Beigas atzīmēsim, ka Izraēla tomēr ir tiesiska valsts: Augstākā tiesa vēl arvien ir spējīga apšaubīt Netanjachu tiesības palikt premjerministra amatā apstākļos, kad viņam jāstājas tiesas priekšā par apsūdzībām korupcijā.

SALLIJA
BENFELDE

Pārdomas par ietekmi, prasmi atšķirt viedokļus un faktus un vārda brīvību rosināja Satversmes aizsardzības biroja (SAB) publikotais 2019. gada darbības pārskats, Ouveņa Metjūza raksts aprīlī britu nedēļas žurnālā *The Spectator* “Maskavas noteikumi Londonā: kā Putina aģenti korumpēja Lielbritānijas eliti” (*Putin's People: How the KGB Took Back Russia and Then Turned on the West*) un kāda nesena diskusija tepat Latvijā sociālajos tīklos par labo dzīvi Padomju Savienībā.

SAB pārskata ziņojuma nodaļā “Krievijas ietekmes pasākumi un propaganda” uzsver, ka 2019. gadā Krievijas dezinformācijas un propagandas aktivitāšu mērķis Rietumos ir saglabāties un atbilst stratēģiskajam mērķim ārpolitikā: vairot Krievijas ietekmi starptautiski, mazinot citu varas centru ietekmi tai interesējošās sfērās un reģionos. Par Baltijas valstīm 2019. gadā Krievijas propagandas mediji izplatīja jau ierastos vēstījumus, apsūdzot tās rusofobijā, nacisma atdzimšanā un militarizācijā.

“Krievijas propagandas vēstījumi rod atsaucību daļā ES populistisko un radikālo politisko spēku. Tiek kultivēti vēstījumi, kas pastiprina šķirtni – “tradicionālās vērtības pret amorālo Eiropu” – un apstrīd Eiropas Savienības institūciju leģitimitāti. Vēstījums ir viens, bet katrā mērķa valstī tiek meklēti specifiski notikumi un procesi, kurus atainojot, šo vēstījumu var izplatīt. Arvien aktuāls ir arī migrācijas problemātikas jautājums, lai gan, salīdzinot ar 2015. un 2016. gadu, publikāciju apjoms samazinājies,” raksta SAB. Ziņojumā arī atzīmēts, ka par Baltijas valstīm 2019. gadā Krievijas propagandas mediji izplatīja jau ierastos vēstījumus, apsūdzot tās rusofobijā, nacisma atdzimšanā un militarizācijā. Propagandas mediji pauž vie-

dokli, ka Igaunija, Latvija un Lietuva seko Vašingtonas norādēm, tāpēc izturas agresīvi pret Krieviju. Tie kultivē ideju par Latviju kā neizdevušos valsti, no kuŗas masveidā izbrauc cilvēki, pretstatā padomju laikiem, kad Baltijas valstis esot valdījis uzplaukums. Šim nolūkam Baltijas valstu mūsdienu ekonomiskos rādītājus mērķtiecīgi salīdzina ar bagātākajām Rietumu valstīm, nevis ar bijušajām PSRS republikām, kuŗas ekonomiski atpaliek no Latvijas, Lietuvas un Igaunijas. Kopumā šis ziņojums dod vispusīgu un plašu pārskatu – cik nu tas publiski ir iespējams, ievērojot drošības kritērijus – gan par Krievijas ietekmi, gan par ārvalstu izlūkošanas un drošības dienestiem un vēl citiem jautājumiem. Šo SAB pārskata ziņojumu par 2019. gadu var izlasīt: http://www.sab.gov.lv/files/2019_parskats.pdf

Ouveņa Metjūza raksta nosaukums jau liecina par tajā apskatītajām tēmām un atsauca uz Katrīnas Beltones šogad iznākušo grāmatu “Putina cilvēki” (*Putin's People: How the KGB Took Back Russia and Then Turned on the West*). Metjūzs raksta, ka secinājums Boltone grāmatā par to, ka ne bagātība, ne varas pieredze neizmaina Putina un viņa tuvo sabiedroto nesatricināmo padomju, būtībā paranoidālo, pasaules uzskatu, ir slikta ziņa pārējai pasaulei. Par Putina starptautisko tiesību pārkāpumiem un Krimas aneksiju kāds no bijušajiem Gorbačova padomniekiem esot sacījis: “Tas bija tā, it kā kāds būtu atvēris Kremļa pagraba durvis un ārā būtu izlidojuši padomju pagātnes spoki un smaka.” Beltone savā grāmatā Putinu ataino kā līderi, kuŗš iestrēdzis liktenīgajās deviņdesmito gadu beigās, domāšanā, kuŗā mafijas vērtības un lielās fantāzijas ir līdzvērtīgas un savstarpēji aizstājamas, kur

Krievijas ietekme un vārda brīvība

likumi ir domāti mazajiem cilvēkiem un izdzīvo tikai vislielākie paranoiķi.

Jāpiebilst, ka Katrīna Beltone ir bijusi *Financial Times* korespondente Maskavā, bet pirms tam strādāja *Moscow Times*, un viņu uzskata par Krievijas ekspertu paaudzes veidotāju un iedvesmotāju. Grāmatā ir daudz faktu, kuŗi līdz šim plaši nav zināmi, Boltone ir pētījusi VDK un to, kā tā pārņēma valsti un tās finanses savā varā.

SAB ziņojums un minētais Ouveņa Metjūza raksts manuprāt apstiprina gan to, kas jau bija zināms, gan nojausmas par Krieviju, tajā notiekošajiem procesiem, gan par ietekmi un Rietumu sabiedrības šķelšanu. Tādēļ pārsteidzoša, pat biedējoša bija diskusija, ko izraisīja divi ieraksti *Facebook*. Vispirms kāds ieraksts krievu valodā vēstīja: “Kuŗš man paskaidros, kāpēc gados jauns cilvēks, kuŗš nekad nav dzīvojis Padomju Savienībā, stāsta man, kuŗš izaudzis PSRS, cik man tur bija slikti”. Atsaucās latvieti, kuŗa uzrakstīja: “Mums nevajag kāda skaidrojumu! Tā bija mūsu dzīve. Ļaba.” Kad pajautāja, vai tiešām dzīve PSRS bija laba, saņēmu pārmetumus par to, ka arī tolaik bijis daudz laba, ka tagad ir daudz sliktā un ka es noniecinot un atsakoties no savu vecāku paaudzes, ka PSRS bijuši daudzi gaiši un inteligenti cilvēki utt. Iebildumi, ka runa ir nevis par gaišiem, intelligentiem un labiem cilvēkiem, kuŗi bijuši visos laikos, bet gan par režīmu, turklāt noziedzīgu, un argumenti par brīvību un demokrātiju atsitās kā pret sienu. Patiesības labad gan jāteic, ka vairākums diskusijas dalībnieku atgādināja par okupāciju, izsūtīšanām, reālo padomju ikdienu un arī centās paskaidrot, ka runa ir par okupācijas režīmu. Tiesa gan, izskanēja arī viedokļi, ka padomju laikā sodīja par okupācijas pie-

minēšanu, bet tagad soda par to, ja saka, ka okupācijas nav bijis – tātad vārda brīvības neesot arī tagad. Manuprāt, šī diskusija ļoti skaidri parādīja, ka mums jāprojām trūkst gan zināšanu, gan kritēriju par pamatlietām un vērtībām.

Nepatīkami, ka abas “labo laiku” sargātājas ir sabiedrībā vairāk vai mazāk zināmas – viena no viņām darbojas kādā partijā, bet otra ir rakstniece, turklāt viņas nu nekādi nevar uzskatīt par Latvijas ienaidniecēm. Protams, jaunības nostalgija vairāk vai mazāk ir katram, jo, ja vien jaunība nav bijusi ļoti smaga un traģiska, to vienmēr atceramies ar pozitīvām emocijām, neatkarīgi no valsts iekārtas. Skumji, ja emocijas uzvar, neļaujot prātam racionāli domāt, jo “labo laiku” aizstāvēm ir piekritēji un sekotāji, kuri uzklausa viņu viedokļus un, iespējams, arī no tiem ietekmējas.

Patiesībā diskusija parādīja, ka jāprojām jāucam divus jēdzienus: viedoklis un fakts. Protams, viedokļi ir visdažādākie, mums ir tiesības uz tādiem bet, ja tos publiski paužam, tad būtu labi

tos arī pamatot. Jebkuŗā gadījumā ir jāspēj uzņemties atbildība par saviem viedokļiem, jo var gadīties, ka tie pamudina uz sliktu rīcību vai nonāk pretrunā ar valsts konstitucionālajiem pamatiem. Viedoklis nav galīgais arguments diskusijā, ja vien netiek apstiprināts ar pierādītiem faktiem. Savukārt par vārda brīvību skaidrojums ir ļoti vienkāršs: okupācijas laikā cilvēki tika apcietināti, pat izsūtīti, ja runāja par okupāciju jeb citiem vārdiem sakot – tika sodīti par patiesu faktu paušanu. Okupācija ir fakts, un tā noliegšana ir meli, un šodien par šiem meliem tiešām var sodīt, it sevišķi, ja cilvēks nodarbojas ar pretvalstisku propagandu.

Dzīvojot Krievijas propagandas ēnā, vienmēr jāreķinās ar tās ietekmi, brīžiem pašiem to pat neapjaušot. Tādēļ ir tik ļoti svarīgi prast atšķirt emocijas no racionāliem secinājumiem un zināt, ka vārda brīvība nav visatļautība bez robežām.

Mediju atbalsta fonda
ieguldījums no Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

ZIŅAS	BIZNESĀ PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Par Latviju un mums trīsdesmit gadus pēc 4. maija

Politiķis, Nacionālās apvienības Rīgas galvas amata kandidāts galvaspilsētas domes ārkārtas vēlēšanās un Ekonomikas ministrijas Ilgtspējīgas enerģētikas politikas departamenta vecākais eksperts **Einārs Cilinskis** sarunā ar **Salliju Benfeldi**

1990. gada 4. maijā Einārs Cilinskis bija viens no Augstākās padomes deputātiem, kuri nobalsoja par Latvijas neatkarības atjaunošanu.

Savu ceļu politikā Einārs Cilinskis sāka Vides aizsardzības klubā (VAK) un LNNK. Pirmo augstāko izglītību ieguva toreizējā Rīgas Politehniskā institūta Ķīmijas fakultātē, vēlāk Rīgas Tehniskajā Universitātē (RTU) ieguva arī bakalaura un maģistra gradu ekonomikā. Einārs Cilinskis vairākkārt ievēlēts par Saeimas deputātu, bijis arī Rīgas domes deputāts, strādājis Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā (VARAM), bet 2014. gadā kādu laiku bijis arī VARAM ministrs.

2018. gada jūnijā E. Cilinskis paziņoja, ka nekandidēs 13. Saeimas vēlēšanās, lai dotu iespēju jauniem cilvēkiem, gan norādot, ka politiku nepametīs un darbu partijā turpinās.

Einārs Cilinskis ir apbalvots ar III šķiras Triju Zvaigžņu ordeni un 1991. gada barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi.

Vai pirms trīsdesmit gadiem 4. maijā, balsojot par Latvijas neatkarības atjaunošanu, bija sajūta, ka vairākums Augstākās padomes deputātu nobalsoja "par"?

Jā, diezgan noteikti likās, ka nekas sliktš nevar notikt. Vienīgi, kad balsojums bija noticis un mēs izgājām ārā, es padomāju – vai tik liela svinēšana nav mazliet priekšlaicīga? Faktiski jau okupācija nekur nav pazudusi. Pēc tam šo domu atcerējos 1991. gada 21. augustā, kad bijām pieņēmuši Konstitucionālo likumu par Latvijas Republikas valstisko statusu un arī pučs Maskavā bija izgāzies – bet šajā dienā, lūk, kad neatkarība tiešām ir nodrošināta, svinēšana gan nenotiek!

Esat sacījis, ka politiķi ne toreiz, ne tagad nebija un nav vienoti par Latviju, bet tauta taču tāda ir vienmēr, kad izšķiras ļoti svarīgi jautājumi – barikādes, valodu referendumus...

Neatkarības atjaunošanas laikā vieni uzskatīja, ka virzāties pārāk strauji, citi, ka vajag iet starptautiski tiesisku ceļu – prasīt, lai Rietumi mūs dekolonizē. Arī par valodas likumu bija tāds viedoklis, ka nevajag piedalīties vispār. Bet nozīmīgākajos jautājumos sabiedrība ļoti lielā vairākumā spējusi vienoties par kopīgu rīcību.

Kā tagad, pēc trīsdesmit gadiem, vērtējat Latvijas noietu ceļu? Vai esam pielāvuši lielas kļūdas?

Esmu mācījies ekonomiku, un ekonomisti ļoti labi māc izskaidrot, kāpēc kādi procesi notika tā un ne citādi. Taču, kad jādod padomi nākotnei, tad sanāk daudz sliktāk. Protams, ka kļūdas bija. Piemēram, privatizācijas procesā – nevajadzēja atļaut privatizācijas sertifikātus tirgot par tirgus vērtību, bet izmantot privatizāciju par nominālvērtību. Es pieminu šo kļūdu, jo to es zināju jau toreiz un balsoju pret, citkārt gan jau arī

es kļūdījos. No fundamentālākajām problēmām – vajadzēja daudz straujāk noārdīt vecās komunistiskās struktūras. Bet to vienkārši nebija reāli panākt.

Vai šobrīd kļūdas tiek labotas? Ja ne, tad kāpēc, jūsuprāt, tas nenotiek?

Daudz ko jau vairs nevar labot, tie bija sava laika lēmumi ar attiecīgām sekām, arī mani minētie piemēri. Viena no neveiksmēm ir pārāk liela sabiedrības nevienlīdzība – tas nebija neizbēgami, daudzās Austrumeiropas valstīs sabiedrība ir vienlīdzīgāka. Mēs it kā apzināties šo problēmu, bet labojam to pārāk lēni. Šobrīd saistībā ar Covid-19 atkal ļoti daudz kas mainās – paradumi, biznesa pieejas. Šobrīd ir iespēja daudz ko izmainīt un vērst par labu.

No ekonomikas viedokļa raugoties, – ko šobrīd varētu mainīt?

Drīzāk – ko vajadzētu attīstīt. Pēc krīzes pieaugšs nozīme gan tradicionālajiem ekonomikas sektoriem, tādiem kā kokrūpniecībai un pārtikas rūpniecībai, un valstij jācenšas palīdzēt šim nozarēm. Vienlaikus attīstīsies jaunas jomas un atvērsies biznesa nišas, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas – lai tās attīstītos, jāatbalsta zinātne un inovācijas. Ņemot vērā mūsu dabas resursus, pieaugošas iespējas ir bioekonomikai. Savukārt būs jomas, kas neizbēgami cietīs ilgtermiņā – piemēram, tūrisma (vietējā tūrisma mazāk) un izklaides industrijas. Šeit valstij un pašvaldībām ļoti jādomā par nodarbinātības veicināšanu un pārprofilēšanu – mēs nedrīkstam zaudēt visus tos cilvēkus, kas paliks bez darba.

Ikdienā neesat skaļš un uzstājīgs, publiskajā telpā labi pamatams politiķis, tādēļ vēlos vaicāt, kāda šodien ir jūsu "īsā politiskā programma"? Vai sevi pieskaitāt radikāli noskaņotajiem?

Nedomāju, ka mani uzskati jebkad ir bijuši radikāli šī termina šodienas izpratnē. Bet, protams, ka ideja par Latvijas neatkarību 1988. gadā bija radikāla. "Īsā politiskā programma"? Tas ir interesants jautājums, nebiju to sev noformulējis. Varbūt – moderna un attīstīta Latvija, kurā cilvēkiem ir līdzvērtīgas iespējas, un Latvija ir zaļā, ilgtspējīgā pasaulē? Laikam tomēr nesanāca programma, drīzāk redzējums, kur es varu tikai kaut ko mazliet pavirzīt.

Mēs bieži lepojamies, ka esam zaļa valsts, un daudzi uzskata, ka Eiropas prasības ekoloģijas jautājumos uz mums neattiecas, tas tikai traucēs attīstīties. Kāds ir jūsu viedoklis?

Viena joma gan ir, kur vajadzētu meklēt daudz lielāku savstarpējo sadarbību starp nozari un dabas draugiem, – tā ir mežsaimniecība. Šobrīd attiecības ir, maigi izsakoties, saspringtas. Tomēr domāju, ka kompromisi ir iespējami, lai netraucētu attīstīties mūsu šobrīd visnozīmīgākajai rūpniecības nozarei, bet vien-

laikus mēs saglabātu bioloģisko daudzveidību un ainavu.

Latvija joprojām nav enerģētiski neatkarīga no Krievijas, kaut gan atkarība 30 gados ir mazinājusies. Kas traucē šo atkarību samazināt ātrāk, vai to vispār var izdarīt, jo izskatās, ka Eiropa par to runā gan, bet rīkojas pretēji, piemēram, jautājumā par Krievijas gāzi.

Tā gluži nav – šobrīd ir gāzes tīklu savienojums Igaunijai ar Somiju un Lietuvai ar Poliju, bet

vairāk saistīts. Lai izmainītu kādu jomu, nepieciešams pārzināt esošo regulējumu, lielu skaitu attiecīgās jomas Eiropas direktīvu, starptautisko likumdošanu, labi pārzināt juridisko tehniku u.c. Jāizvērtē citu valstu labāka pieeja. Viens cilvēks to visu nevar zināt, tāpēc mūsdienās politiku veido sadarbībā daudzi darbinieki dažādās ministrijās un iestādēs, ņemot vērā zinātnieku viedokli, arī kontaktējoties ar starptautiskām institūcijām.

Einārs Cilinskis: "Nedomāju, ka mani uzskati jebkad ir bijuši radikāli šī termina šodienas izpratnē. Bet, protams, ka ideja par Latvijas neatkarību 1988. gadā bija radikāla. "Īsā politiskā programma"? Tas ir interesants jautājums, nebiju to sev noformulējis. Varbūt – moderna un attīstīta Latvija, kurā cilvēkiem ir līdzvērtīgas iespējas, un Latvija zaļā, ilgtspējīgā pasaulē? Laikam tomēr nesanāca programma, drīzāk redzējums, kur es varu tikai kaut ko mazliet pavirzīt."

mums ir savienoti tikli ar kaimiņvalstīm. Šie projekti ir tapuši ar Eiropas Savienības atbalstu. Tāpēc mēs jau tagad neesam atkarīgi tieši no Krievijas gāzes. Pakāpeniski gan ir jāturpina mazināt atkarību no gāzes vispār, ko nosaka globālās klimata vienošanās.

Kā politiķis daudz esat darbojies izpildvarā – gan Rīgas domē, gan Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā. Vai mērķus vieglāk īstenot, esot likumdevējā vai izpildvarā?

Tas ir laika gaitā mainījies – aizv. gs. 90. gados noteikti vairāk iespēju bija politiskajā varā, vēlāk – vairāk ierēdniecībā. Politiku loma mūsdienās aizvien samazinās. Viss kļūst sarežģītāks un savstarpēji

runājam tikai par korupciju un korporatīvismu? Vai ir nepieciešama galvaspilsētu veidot draudzīgāku iedzīvotājiem, piemēram, vides plānošanā un ar ekoloģiju saistītajos jautājumos?

Jā, jāuzlabo sadarbība gan ar iedzīvotāju pārstāvjiem, apkaimju biedrībām, uzņēmēju un citām profesionālām organizācijām, bet jo īpaši ar Pierīgas pašvaldībām – jo ir jādomā par Lielrīgas kopējo struktūru, satiksmes, izglītības infrastruktūru. Pašvaldības pārvalde ir jāpadara efektīvāka, vairāk vērstā uz sadarbību, gan savstarpēji, gan ārēji. Rīgai, protams, jāklūst zaļāka. Tomēr pašreizējā krīze liek būtiski pārskatīt akcentus. Nozīmīgi pieaug sociālās drošības jautājumi, vismaz kādu laiku tā būs pašvaldības noteicošā prioritāte. Pašvaldībai daudz lielākā mērā kā iepriekš nāksies domāt, kā palīdzēt privātajam sektoram, tai skaitā darbavietu radīšanā.

Vai jūsuprāt Covid-19, tāpat kā milzu ugunsgrēki un klimata pārmaiņas, ir cilvēka neapdomīgas rīcības sekas? Varbūt tās ir tikai neizbēgamas pārmaiņas, jo daba taču mainītos arī bez mums?

Cilvēks mūsdienās ļoti izmaina dabu, un pārmaiņas ir daudz straujākas, nekā tās notiktu dabiski. Bet nevajag vienkāršot, jo katram no šādiem notikumiem ir vairāki cēloņi. Klimata pārmaiņas šobrīd rodas galvenokārt no cilvēka darbības, ugunsgrēki notiek gan dabiski, gan no cilvēka rīcības – tos veicina nepareiza zemes apsaimniekošana, piemēram, daudzviet, kur bijuši katastrofāli ugunsgrēki, nav veidotas pietiekamas aizsargjoslas. Nepareizi būtu ugunsgrēkus izskaidrot tikai ar klimata pārmaiņām, kaut arī tās palielina ekstrēmo notikumu varbūtību. Covid-19 gadījumā cilvēka neuzmanība ir tā, ka, labi zinot pandēmijas riskus, vairums valstu nepietiekami tam sagatavojās.

Kā vērtējat šobrīd uz vīrusa krīzes fona notiekošo Latvijā un pasaulē? Aizvien biežāk tiek sacīts, ka tiek ierobežota cilvēku personīgā brīvība, ka vara izmanto situāciju, lai visu kontrolētu, un tas var būt neatgriezenisks process.

Informācijas tehnoloģiju attīstība jau ilgāku laiku samazina cilvēku privātumu, un tas noved pie personīgās brīvības ierobežojumiem arī demokrātiskās valstīs, bet šī ir viena no ļoti būtiskām nākotnes problēmām. Covid-19 gadījumā jau šie ierobežojumi ir pamatoti, bet tie var novest pie vēl straujākas cilvēku privātuma izzušanas nākotnē.

Kāda nākotne, jūsuprāt, gaida Latviju pēc gadiem 20, ja mēģinātu racionāli izvērtēt pašreizējo gan ekonomisko, gan ģeopolitisko situāciju?

Latvija būs. Mēs dzīvosim mazliet labāk un zaļāk nekā šobrīd, un droši vien joprojām būsim ļoti neapmierināti...

Ne jau velti politiķi mūsdienās ļoti lielu vērību pievērš dažādu svinamo dienu noteikšanai – tas ir viens no retajiem palikušajiem jautājumiem, kur nav nepieciešamas plašākas zināšanas un sadarbība.

Kā vērtējat savu ceļu politikā? Ko politika jums ir devusi un ko tā atņēmusi? Un kas ir vara, jūsuprāt?

Tie ir ļoti filozofiski jautājumi. Ko mēs katrs savas dzīves laikā izdarām un ko atstājam aiz sevis. Es varbūt pamēģināšu šo to paveikt un vērtēt pēc tam.

Jūs esat Nacionālās apvienības Rīgas galvas amata kandidāts ārkārtas domes vēlēšanās. Kas jūsuprāt Rīgā ir jāmaina, ja ne-

4. maijs un latviešu politiskā likteņa pavērsieni

13. Saeimas deputāts, Ārlietu komisijas priekšsēdētāja biedrs, Latvijas vēstnieks ASV (1993 – 2000)
Ojārs Kalniņš intervijā Ligitai Kovtunai

Jūsu atmiņas par laiku pirms 30 gadiem, kad 4. maijā tika deklarēta Latvijas Republika kā atjaunota neatkarīga valsts?

Manas atmiņas par šo nozīmīgo brīdi aizsniedzas mēnesi iepriekš, 1990. gada 9. aprīlī, kad PBLA bija sarīkojusi sanākumi kopā ar Latvijas Tautas fronti *Straumēnos*, Anglijā. Es tajā biju aicināts piedalīties, bija ieradusies arī Ivars Godmanis, Jānis Jurkāns, Valdis Šteins, Aleksandrs Kiršteins. No PBLA puses – Gunnārs Meierovics, brāļi Pavlovski. Manās piezīmēs rakstīts, spriedām par to, ka PBLA sniegs atbalstu, konsultējot Tautas fronti un vēlāk – Augstāko Padomi. 10. aprīlī man bija jāizlido uz Vašingtonu, kur prezidents Džordžs Bušs Baltajā namā bija gatavs tikties ar Amerikas baltiešiem. 11. aprīlī notika šī tikšanās – ar trīs Baltijas valstu pārstāvjiem tikās Bušs, ārlietu ministrs Džeims Beikers, Drošības padomes vadītājs Brents Skoukrofts (*Brent Scowcroft*), un pusotru stundu mēs runājām par nākotni. Dž. Bušs izteica savu atbalstu Baltijas valstu neatkarības centieniem, bet arī ieteica būt ļoti uzmanīgiem, jo PSRS ir uz sabrukuma robežas un ir draudi, ka tas būs “asiņaini”, ka iespējams pat pilsoņu karš. Aicināja būt mierīgiem, nedarīt neko izaicinošu, jo Baltijas cilvēki var ciest. Šis tikšanās fakts ir ne vien vēsturiski nozīmīgs, bet arī simbolisks – jau 1990. gada aprīlī ASV visaugstākās amatpersonas tiek ar baltiešiem!

Pēc divām nedēļām Sanfrancisko plānoti notiek ALAs kārtējais – 39. kongress. Kā viesņa tajā ieradusies žurnāliste no Latvijas – laikraksta *Atmoda* galvenā redaktore Elita Veidemane. Es toreiz biju atbildīgs par kontaktiem ar ASV presi, ar Tautas fronti. Ar Sarmīti Ēlerti regulāri sazinājāmies pa telefaksu. Izrādās, telekomunikāciju darbinieki Latvijā bija Tautas frontei ļoti atbalstoši.

Un todien, 4. maijā, man piezvanīja no Rīgas kāds Tautas frontes cilvēks, vairs neatminos, kurš tieši, un paziņoja par Augstākās Padomes balsojumu...

... par ko AP priekšsēdis Anatolijs Gorbunovs teica – “Šis ir mūsu svētbrīdis!”

Tūlīt devos kongresa zālē un šo vēsti paziņoju. Un tad “gāja gaisā”! Mēs vairākkārt dziedājām “Dievs, svētī Latviju!”, apkampāmies... Tas bija neaizmirstams, emocionāls brīdis.

Nākamajā mēnesī, jūnijā, man izdevās ierasties Latvijā – pēdējoreiz ar Padomju Savienības vīzu. Tolaik strādāju ALA, un, protams, attiecīgās “iestādes” zināja, ar ko nodarbojos. Es nodarbojos ar lobismu, biju preses pārstāvis, padomnieks PBLA, darbojos JBANC – Apvienotajā Baltijas – Amerikas nacionālajā komitejā. Un biju ideālists. 1984. gadā, kad vēl strādāju reklāmas aģentūrā Čikāgā un atbildēju tajā par radošo saturu, mani uzrunāja Vilis Vārsbergs, aicinot

Ojārs Kalniņš: “Reiz iedomājos – mani vecāki taču neatkarīgā Latvijā nodzīvoja tikai 22 gadus, savulaik tā man likās vesela mūžība! Es neatkarīgā Latvijā esmu jau 29 gadus... Nēmot vērā to pagātnes mantojumu Latvijai, no kā vēl līdz galam neesam atraisījušies, ņēmot vērā to, ka Latvija cieta ne tikai fiziski, bet arī psiholoģiski, panākts ir ļoti daudz. Esam tikuši daudz tālāk, nekā es to biju sagaidījis.”

palīdzēt Čikāgas *Ziņām* veidot saturu angļu valodā. 1985. gadā, Aristīda Lamberga pierunāts, atstāju šo darbu un no Čikāgas pārcēlos uz Vašingtonu strādāt ALA par ārlietu vadītāju. Starp citu – ar divreiz mazāku atalgojumu. Bet tā taču bija lieliska iespēja, “lobista sapnis”!

Kad tad Amerika sāka nopietni uzņemt Baltijas neatkarības kustību?

Ar *Baltijas ceļu* 1989. gadā. Pirms tam bija rezervēti, bet pēc šī notikuma saprata, ka tas ir nopietni. Tad arī kļuva vieglāk strādāt, interese palielinājās – man zvanīja žurnālisti no Ņujorkas un citām pilsētām, aicinot stāstīt, kas tad īsti notiek, kas būs Baltijā. Jūnijā tikos ar Latvijas valdības pārstāvjiem, kopā ar Tautas frontes biedriem nosvinējām Jāņus Dzērbenē. Tolaik Ārlietu ministrijā jau strādāja tautieši – Kārlis Streips, Māra Siņmane, Kaija Gertnerē u. c., viņi jau Latvijā bija atraduši savu vietu.

Kur pats bijāt Baltijas ceļa dienā?

Rīgā, pie Brīvības pieminekļa. **Kad 4. maijs, ko tagad svīnam, klājoj baltus galdautus, ienāca Amerikas latviešu sviņamo dienu kalendārā?**

Vēsturiskajā ALAs 39. kongresā. No kreisās: Aristīds Lambergs, Elita Veidemane, Ojārs Kalniņš

Ojārs Kalniņš sarokojas ar ASV prezidentu Džordžu Bušu 1990. gada aprīlī

Pamazām, jo daudzi Amerikas latvieši īsti neuzticējās Tautas frontes līderiem. Arī tolaik Latvijas sūtnis ASV Anatols Dinbergs, ar kuŗu, būdams kontaktpersona starp ALA un Tautas fronti, bieži sazinājos. Viņš man jautāja – vai viņiem var uzticēties, vai viņi ir īstie? 1990. gadā notika Dinberga tikšanās ar Godmani un Jurkānu, un, kā izrādās, Ivars Godmanis bija lūdzis Dinbergu pieņemt mani darbā sūtniecībā, jo – loģiski, ka par to institūciju,

kas veidos kontaktus ar ASV valdību, nu bija jāklūst tieši sūtniecībai. Līdz tam kontaktus uzturēja ALA. Tā 1991. gada 1. janvārī sāku strādāt, bet jau 2. janvārī pienāca ziņa par OMON iebrukumu Preses namā.

Jautājumus par to, kas ir šie jaunās Latvijas valdības pārstāvji, vai viņiem var uzticēties, vai tie nav vecie komunisti, saņēmu bieži. Biju ar viņiem iepazīties un atbildēju – jā, var uzticēties, tā ir mana pārliecība, ka šie cil-

vēki vēlas Latvijas neatkarību, neraugoties uz to, kas bijuši pagātnē. Trimdas tautieši vēl ilgāku laiku turpināja būt skeptiski, un iemesli tam bija vairāki. Piemēram, kāda pazīstama Amerikas latviešu sabiedriskā darbiniece bija nobažījusies, ka nu tik brauks kuŗi un teātri no Latvijas un “par mums vairs neviens neinteresēsies.” Dažiem cilvēkiem bija grūti “sagremot” to, ka nu uz Vašingtonu brauks Latvijas valdības pārstāvji, un mēs, kas visus gaŗos Latvijas okupācijas gadus bijām tie, kas runāja ar Amerikas valdību, vairs nebūsim vajadzīgi. Bet bija arī cilvēki, kas uzreiz saprata – Latvija ir brīva, tas ir tas, ko mēs gribējām, un tagad ir jāsadarbojas.

Vai tie saucās “rozā”?

Nu jā! Bija arī daudz debašu par Anatoliju Gorbunovu, un Aristīds Lambergs bija pirmais, kuŗš izteica gatavību ar viņu tik-

ties, jo 1986. gadā jau bija notikusi Čatokvas konference Jūrmalā. Ģirts Zeidenbergs rīkoja Latvijas filmu izrādes, ko daļa tautiešu protestējot neapmeklēja, bet arī Ģirts bija to vidū, kas uzskatīja – kultūras sakari ir jāturpina un jākopj. Kas gan tik slikts varētu notikt, piemēram, pēc filmas “Limuzīns Jāņu nakts krāsā” noskatīšanās?!

Tolaik jau bija arī cilvēki, kas uzskatīja, ka nevajag braukt uz Latviju, jo tādējādi mēs atbalstot komunistus... Es pirmoreiz uz Latviju atbraucu kā tūrists 1978. gadā, un šis brauciens mani liktenīgi aizkustināja. Un radikālizēja.

Līdz ar paaudžu nomaiņu un vēsturisko pieredzi “plaisās” taču ir aizvilkušās. Vai piekritīsiet, ka aizdomu ēnas tautiešos ir izzudušas, vai arī kāda neuzticības “āža kāja” tomēr izlien?

Ko nu vairs! Nu jau tik daudz Latvijas latviešu dzīvo ārzemēs. Vēl vairāk – aktīvi darbojas trimdas organizācijās un pat ir to vadībā. Lai pieminam kaut vai dažas personas – manu kolleģu no Latvijas institūta Unu Veilandī, Ivetu Gravu, Elinu Pinto Eiropā...

(Turpinājums 9. lpp.)

DAIGA MAZVĒRSĪTE

Šlāģerozola atvases viņpus okeānam

Čikāgas Piecīši. Ilmārs Dzenis. Trīs no Pārdaugavas. Runči

(Nobeigums no Nr. 16)

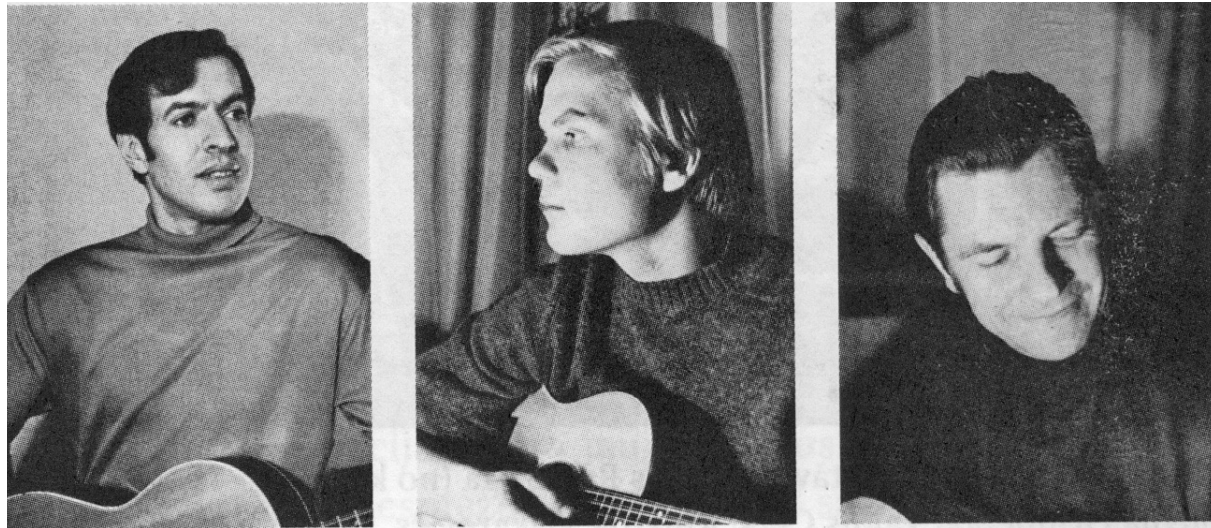
Augstu kvalitātes latīņu dziesminieks saglabāja arī savos ārzemju dziesmu latviskojumos, jo daudz bija lasījis dzeju un atzinās, ka dažas domas nošpikojis no Laimoņa Vāczemnieka, Veltas Tomas un pat Ojāra Vācieša: "Manā mūzikā rindām ir jārīmējas, bet dzejai vajag iedvesmu. Kādreiz paiet mēneši, sintezators stāv, bet piepeši rodas iedvesma. Tā nāk rudenī, kad es sēžu un divos, trijos naktī lieku kopā rindiņas. Dziesmās mēģinu dabūt iekšā tās domu, gaišotni, pielāgojot to latvieša ausij. Dziesma tad ir izdevusies, ja tajā klausītājs var sajust ko no savas dzīves, vai milas pārdzīvojumu, vai humoriņu, vai aizskar dvēseles stīgas... Man ir pie divsimt tekstiem, bet 157 dziesmu teksti izdoti īpašā dziesmu grāmatā. Kā komponists esmu rakstījis varbūt vienu melodiju, bet pasaulē taču ir tik daudz skaistu melodiju – kāpēc tās nelietot?"

Ja Čikāgas Piecīšus tagad pieņemts saukt par latviešu kantri mūzikas pamatlicējiem, un šādā vīzē viņi arī atskaņoja nedaudzus latviešu šlāģerus, tad Ilmārs Dzenis dziesmu noskaņu centās saglabāt nemainīgi lirisku – ģitaras un sintezators, par galveno izteiksmes līdzekli atstājot balsi un melodiju.

Svaigāka pieeja dzimtenes mantojuma ieskandināšanā bija apvienībai *Trīs no Pārdaugavas*, kas vairākos albumos iekļāvusi pa vispārzināmai aizvadītā gadsimta 30. gadu dziesmiņai. Arī, pateicoties viņu ierakstiem, iepazīt un iemilējam ne vienu vien no tām melodijām, kam līdzī bija dziedājuši jau mūsu vecvecāki. Tomēr *Trīs no Pārdaugavas* repertuārā salīdzinoši vairāk bija oriģināldziesmu, kuŗu autors, gan bija Vilnis Baumanis, *Amerikas balss* latviešu redakcijas darbinieks, literatūras maģistrs, lugu rakstnieks un dziesmu un grāmatu autors. Viņam 1967. gadā dibinātā trio ar balsi un ģitārām piebalsoja Fēlikss Ērmanis ar iesauku Liksis, fiziķis, pētnieks, operas cienītājs un lielisks tenors ar dēlu Mārtiņu. Tolaik Baumanis, ar ģitāru padusē, bija tikko atgriezies no studijām Parīzē, un karsti vēlējās kopt latviešu dziesmu. Uz Viļņa pleciem gulās repertuāra atlase un programmu kārtošana, dažus gadus mācījies klavierspēli un nedaudz paspēlējies vijoli, viņš bija komponists un aranžētājs "no dabas".

Bez liekas gudrošanas, dabiski dzima arī grupas nosaukums – Baumanis un Ērmani bija Latvijas emigranti Nūdžersijā. Un tā kā Ņujorka tika dēvēta par Ziemeļamerikas Rīgu, tad Nūdžersija, otrpus Hudzonas upei, iznāca tāda kā Pārdaugava. Tā arī sanāca *Trīs no Pārdaugavas*...

Debitējuši 1967. gadā kādā latviešu sabiedrības rīkotā rudens ballē, *Trīs no Pārdaugavas* savā sākotnējā repertuārā iekļāva visplašāko skaņdarbu amplitūdu no Brāļiem Laiviniekiem līdz

Trīs no Pārdaugavas. Vilnis Baumanis, Mārtiņš Ērmanis, Fēlikss Ērmanis

"Runču" 1976. gada sastāvs: Haralds Rudzroga (no kreisās), Silvija Grīnberga, Valdis Cers, Richards Makarevičs, Alfrēds Grīnbergs, Vilis Kairiņš un Kens Beins

franču populārajām dziesmām, ko Baumanis bija apguvis Parīzē, taču vēlāk izrādījās, ka viņš pats ir spējīgs dziesmu komponists. 1970. gadā klajā nāca pirmā trio skaņuplate ar nosaukumu *Trīs no Pārdaugavas* – te skanēja virkne Baumaņa sacerējumu, kā arī tautasdziesmas un ziņģes. Dejo tājiem, kas bija pirmā ansambļa auditorija, noteikti pie sirds gāja arī 30. gadu dziesmiņa *Mērķītis*, nākamajā platē *Zilā jūrīnā* (1972), trio iemūžināja savulaik Osvalda Uršteina un Antas Klints skandēto *Viss kārtībā, ak, cienījamā kundze*. No kollēģām *Trīs no Pārdaugavas* jūtami atšķīrās ar skaisto vokālo sabalsojumu – Fēlikss dziedāja tenora partiju, Vilnis – baritonu, Mārtiņš – basu. Pavadījumā skanēja vien trīs akustiskās ģitaras, un katram no mūziķiem bija savs spēles stils. Vislabākais dziedātājs Fēlikss bija vissliktākais ģitarists, viņš mūzicēja visai romantiskā manierē, un par galveno balstu pavadījumos kļuva Mārtiņš Ērmanis.

Albumā *Dienu virpulī*, kas klajā nāca 1975. gadā, *Trīs no Pār-*

daugavas atdzīvināja virkni sentimentālu dziesmu, kuŗu vidū bija Tāļa Matisa komponētā *Brūnācīte*, *Rasmus dziesma* ar Jāņa Jaunsudrabiņa dzeju, *Es ceru, ka kādreiz man dārziņš būs* un *To tik zina es un viņš*. 70. un 80. gados dziedošie vīri Ziemeļamerikā un Kanadā ceļoja no vienas latviešu saietas vietas uz otru, 1985. gada platē *No tālām robežām* jauna dzīvība tika iedvesta atkal dažām 30. gadu dziesmām. *Kāzas* no Osvalda Uršteina repertuāra, *Vilciens no Rīgas uz Valku* un Oskara Stroka *Divas sirdis* toreiz skanēja līdzās Raimonda Paula *Kamolā tinējai*.

Savā 25 gadus ilgajā pastāvēšanas laikā ansamblis apmeklēja praktiski visus latviešu centrus ASV un Kanadā, bet 1990. gadā *pārdaugavieši* devās emocionālā koncertturnejā pa Latvijas pilsētām ar kulmināciju Mežaparka Lielajā estrādē, kuŗu apmeklēja vairāk nekā 25 000 klausītāju. (*Viļņa Baumaņa atmiņas par šo laiku lasiet mūs laikraksta nr. 13 – Red.*) Sekoja vēl dažas uzstāšanās reizes, bet galu galā ne jau 30. gadu šlāģeri veidoja *Trīs no*

Pārdaugavas pamatrepertuāru, pretēji Kanadas kapelai *Runči*.

Runču dibinātājs un ilggadējs vadītājs Alfrēds Grīnbergs par mūziku ieinteresējās jau mazotnē. Dzimis 1923. gada 4. septembrī Skaistkalnē, par sevi Grīnbergs sacījis, ka piedzima brēkdams un savu mūžu pavadīja dziedādams. Tikām savā šoferā darbā viņš 30 reizes apbraucis apkārt zemeslodei un ar kapelu *Runči* atliku likām izspēlējies Kanādas latviešu dziesmu svētkos un citos sarīkojumos.

Grīnbergu kā Rīgas pilsētas vakara arodskolas audzēkni 1943. gadā iesauca leģionā, 15. divīzijā. Atkāpjoties līdz ar vācu armiju, viņš krita amerikāņu gūstā, tika noņemtiņš vispirms Putlosas, tad Bedingenas gūstekņu nometnē. Mūzika Alfrēdam bijusi tuva kopš bērnības, taču, kad lūdzis mammai nopirkt akordeonu, viņa atteikusi, ka par tādu naudu jau var veselu čūku dabūt! Pie izsāpnotā mūzikas instrumenta Alfrēds tomēr tika kara beigās, kad savu privāto pistoli iemaiņīja pret akordeonu.

Tas bija smags, bet Alfrēds,

brīžiem ar kaŗabiedru palīdzību, akordeonu iznesa līdz nometnei. Bedingenā viņam pievienojās divi vācu vijolnieki no Hanoveras simfoniskā orķestra, un visi trīs sāka mūzicēt par prieku tuvākajās nometnēs dzīvojošajiem.

1947. gadā Alfrēds devās darbā uz Skotiju, kur apprecējās un 1956. gadā pārcēlās uz Kanadu. Par Hamiltonas pilsētas autobusa šoferi nostrādāja vairāk nekā 30 gadus līdz aiziešanai pensijā, un Hamiltonā arī 70. gadu sākumā darboties sāka deju kapela *Runči*, saukti arī par *Trimdas runčiem*.

Koncertos Alfrēdu Grīnbergu ar basu un balsi atbalstīja Uldis Priedītis un dziedonis Edmunds Pulciņš. Līdzīgi trimdas amata brāļiem, arī *Runču* repertuāra pamatā bija reiz dzimtenē tik iecienītās Alfrēda Vintera *Viltīgās acis*, *Pērses meitene* un *Anton, Anton*, kā arī gandrīz tautas dziesmas un līdzīgi dziedami ārzemju autoru skaņdarbi – *Pie dzintara jūras*, *Meitene-zeltene*, *Debess tumša*, *Man vakar viņa* un citi.

...Izdoti četri *Runču* ieskaņojumu albumi, kas Latvijā no platēm tika pārkopēti magnetofona lentēs. Sevišķi šejieniēšiem likās savādi klausīties nevis estrādes ansambļa, bet gan īstas deju kapelas skanējumu, un *Runči* dziedāja un spēlēja tā, ka gribējās uzgriezt danci. Jā, līdzīgi 30. gadu Vintera kapelai, mērķis – remdēt tautiešu nostalgiju pēc dzimtenes un tās jaukajām dziesmām – bija *Runču* darbības pamatā. Viņi, protams, pasmēlās arī Raimonda Paula dziesmu un citos avotos, taču paši pie nošpāpīra nekērās. Gadiem ejot, kapelas jauda dabiski apsīka, vien Grīnbergs turpināja savu mūzikālo darbību, uzņemdamies *Daugavas Vanagu* vīru vokālā ansambļa vadišanu Hamiltonā.

 ZVAIGZNE ABC

**Kur iegādāties un lasīt
apgāda Zvaigzne ABC
e-grāmatas?**

Zvaigzne ABC izdotās e-grāmatas var iegādāties apgāda mājaslapā www.zvaigzne.lv, kā arī Apple Books lietotnē.

**E-grāmatu iegāde
Apple Books**

Apple iPhone un iPad lietotāji Zvaigznes ABC e-grāmatas var iegādāties arī Books lietotnē. Šeit katrā e-grāmatai ir pieejams arī bezmaksas priekšskatīšanas fails. Izvēloties e-grāmatu, pirkums notiek Books, kuŗā lietotājam ir jāievada Apple ID parole pirkuma apstiprināšanai. Pēc veiksmīgas pirkuma veikšanas, e-grāmata tiek saglabāta Books lietotnē sadaļā "My Books".

FRAGMENTI NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

Aktrise no kurzemnieku cilts

Latvijas Nacionālā teātra aktrise Indra Burkovska (1955) ir viena no redzamākajām savas paaudzēs skatuves un kino māksliniecēm ar plašu talanta spektru: dramatiska, traģikomiska, komiska, traģiska. Šis laika periods maz apkopots grāmatās, kur plašāk dokumentēts ne tikai aktieru sniegums, bet arī laikmetam raksturīgās norises sabiedrībā un mākslā, kas bijis I. Burkovskas un viņas laikabiedru "ziedu laiks". Tagad apgādā "Laika grāmata" top grāmata par mākslinieci. Žurnāliste Aija Dulevska-Cālīte sākusī sekot Indras Burkovskas daiļradei un viņu intervēt jau 1980. gadu vidū, apkopojusi kollēgu un laikabiedru stāstus.

I. Burkovska nāk no spēcīgas kurzemnieku dzimtas, kuŗa vairākās paaudzēs dzīvojuši Kuldīgā. Viņas atmiņas par saviem vistuvākajiem cilvēkiem – māti, tēvu, visu plašo radu saimi – parāda šīs dzimtas likteni pirmskaŗa, padomju un neatkarīgās valsts laikos.

Laika gaitā I. Burkovska strādājusi vairākos Latvijas teātros – Valmieras, Jaunatnes, neatkarīgajā teātrī "Kabata", Dailes un Nacionālajā teātrī. Katrs teātris devis iespēju strādāt ar atšķirīgiem, bet vienlīdz spilgtiem režisoriem – Pēteri Lūci, Māru Ķimeļi, Pēteri Pētersonu, Adolfu Šapiro, Baņutu Rubesu un citiem. Jau savas karjeras sākumā I. Burkovska sāka filmēties Rīgas kinostudijas filmās. Aktrise turpinājusi filmēties arī neatkarīgās Latvijas laikā tapušajās filmās, tikusi nominēta Lielā Kristapa balvai. Bet 2019. gadā viņa saņēma balvu IRIS par lomā Latvijas-Grieķijas filmā "Klusā upe".

Nozīmīgs devums latviešu teātra dzīvē ir bijušas I. Burkovskas monoizrādes, kuŗas izpelnījušās lielu skatītāju atzinību – par Emīliju Benjamiņu, Aisedoru Dunkani. Šīs izrādes bijušas arī daļa no ļoti būtiskas aktrises darba daļas – uzstāšanās trimdas tau-

tiešu auditorijās Austrālijā, Kanādā, ASV, Zviedrijā u.c..

Indras Burkovskas dzīvē ir bijuši vairāki nozīmīgi cilvēki, par kuŗiem viņa pati stāstīs grāmatā, – Māra Zālīte, Imants Ziedonis, Anna Žigure un citi. Bet īpaša loma te ir ebreju puisēnam

Maksim, ko Burkovsku ģimene izglāba no holokausta briesmām. To spēj tikai ļoti drosmīgi, izlēmīgi un cilvēcīgi ļaudis, kāda ir aktrises dzimta.

No sirds sveicam cienījamo mākslinieci nozīmīgajā dzimšanas dienā 5. maijā un vēlām daudz radošas veiksmes!

Redakcija

***

Stāsts par Indras vectēvu

Janu Burkovski

Pierakstījusi aktrise

Zane Jančevska

Kādu dienu Indra Burkovska teātrī, mūsu kopīgajā ģērbtuvē sāka stāstīt par savu vectēvu. Viņu ģimenē esot saglabājusies savdabīga nošu klade, kuŗa vectēvs pierakstījis melodijas, ko ar saviem draugiem spēlējis starpkaŗu periodā. Un atkal pārsteigums un jautājums – kāds izglītības līmenis bijis tajos laikos, ja viens lauku bērns, apmeklējams vienkāršu vietējo skoliņu, par nekādām mūzikas skolām pat nesapņodams, varējis pierakstīt vairāk par simt melodijām? Turklāt tās rakstītas salikumā, kas domāts atskaņošanai pūtēju kvintetam. Un kas to var pateikt, vai tas ir izglītības nopelns, vai cilvēka vēlmju un kādas darbības nepieciešamības rezultāts? Varbūt – radošais gars? Ko tad Indra vēl izstāstīja par savu vectēvu? Jans, toreiz vēl Brunkovskis (uzvārds Burkovskis radies vēlāk, kādam rakstvedim kļūdaini pārakstot burtus. Indras vectēva dzimtas uzvārds sākotnēji bijis Brunkovskis) dzimis Īvandē, vēlāk dzīvojis Ķimalē. Nonācis cara Nikolaja II armijā, kur dienējis gan godasardzē, gan spēlējis klar-

neti cara orķestrī. Kad Jans sācis apgūt šī instrumenta spēli un kas viņam to mācījis, nav zināms. Vectēvs piedzīvojis revolūcijas vētras, Pirmo Pasaules kaŗu, piedalījies Latvijas brīvības cīņās un atgriezies dzimtajā pusē. Valdība viņam par nopelniem valsts labā piešķirusi zemi Kuldīgā. Te J. Burkovskis uzcēlis māju. Vēl kāds skaists pārsteigums! Reiz, ieviešot kārtību bēniņos un pārkravājot tur esošās lietas, Indra atradusi krietni apputējušu papīru. Tas bijis apbalvojums, goda raksts, ko ģenerālis Peniķis (latviešu strēlnieku virsnieks, Latvijas Bruņoto spēku ģenerālis Mārtiņš Peniķis (1874 – 1964)) piešķīris vectēvam par nopelniem brīvības cīņās. Protams, ka tas bijis dziļi paslēpts bēniņos un par to nekad nav skaļi runāts. Padomju gados par šādām lietām varēja krietni norauties. Bet atgriežamies pie laika perioda starp abiem kaŗiem! Laikam jau cara armijas orķestrī pavadītais laiks ļāvis atmiņā uzkrāt daudzas melodijas, jo biežajā nošu burtniecā tās pierakstītas apmēram pusotrs simts. Kuŗas saglabājušās no zaldātu laikiem, kuŗas pierakstītas vēlāk, to šobrīd ir grūti pateikt, bet melodiju nosaukumi ir krāšņi: gan valši *Žū-žū lāča bērni* un *Latvju tauta valsis*, gan *Rudens ilgas*, gan *Zimmjaja skazka* (Ziemas pasaka). Tur atrodams gan *Čigānu nometnes maršs*, gan maršs *Trakais vells*, dažādas polkas, kadriļas, reinlenderi, *padekatr*, *franksēze*, *padelboz*, *padespanj*, *padepatiner*, *one – step* (danči, kas bijuši populāri 19. – 20. gsmijā gan pilsētās, gan laukos).

(Turpinājums sekos)

4. maijs un latviešu politiskā likteņa pavērsieni

(Turpināts no 7. lpp.)

Runājot par "plaisām" – zināju, izjutu, ka bija jau arī tāda starp Eiropas un Amerikas tautiešiem, ko skaidri izjutu, piemēram, 1985. gada Brīvības kuŗa braucienā pa Baltijas jūru, proti, ASV latvieši bija nodomājuši Helsinkos pie PSRS vēstniecības sarīkot protesta demonstrāciju, kam iebilda "eiropieši", sakot, ka tas nepatiks Somijas valdībai. Sēdemonstrācija tomēr notika, un somi mūs sumināja, cienāja ar alu. Eiropas latvieši uzskatīja, ka viņi, būdami tuvāk Latvijai, tomēr zina labāk, kā jārikojas. Skaidrs bija tas – un ir joprojām –, ka ASV latvieši ir konservatīvāki, "eiropieši" – liberālāki.

Amerikas tautieši savukārt bija atturīgi attiecībā uz Lugaņo forumu 1990. gadā, ko sarīkoja Šveicē dzīvojošā, bet Amerikā dzimusi Vita Matīsa... Bet – kā jums patīk apzīmējums "globālais latvietis"?

Patīk! Manuprāt, ja esi latvietis sirdi, tu vari dzīvot jebkur –

Honkongā, Dienvidāfrikā, Kalifornijā – un strādāt Latvijai, meklēt un piesaistīt investīcijas utt. Tāpēc arī no sirds atbalstu Diasporas likumu. Diaspora ir ļoti, ļoti svarīga. Un vēl – Vašingtonā strādā Latvijas vēstnieks un daži diplomātiskie darbinieki – ja nebūtu goda konsulu, kas veicina sakarus un sadarbību ar Latviju, daudz kas vērtīgs nenotiktu, nebūtu iespējams.

Nepavisam neuzskatu, ka latvietību nosaka "asinis" vai etniskums. Piemēram, Hosamu Abu Meri uzskatu par latvieti, jo viņš ar visu sirdi un dvēseli strādā Latvijai.

Un kā jums patīk vārds "diaspora"?

Nevienam nepatīk! Bet tas ir tehnisks, juridisks termins, to lieto Eiropas Savienībā. Nu, lietojam savā saziņā vārdus "ārzemju latvieši"! Es uzskatu, ka visos laikos ir labi, ka latvieši dzīvo arī citās zemēs. Viņi var doties pie mītnes zemju valdībām un veikt lobēšanas darbu par Latviju. Šim

lobismam ir dziļas un nozīmīgas saknes, un šis darbs turpinās – lai atceramies, ko savulaik, aizv. gs. 70. gados, paveica Austrālijas latvieši, ko turpina paveikt mūsu tautieši Amerikā un Kanādā! Strādājot Ārlietu komisijā un apmeklējot lielvalstu valdības, ar prieku uzklāsu, ka latvieši tiek respektēti un par viņiem/mums labi atsaucas.

Kā izveidojās jūsu – politika liktenis Latvijā? Esat viens no ļoti retajiem, kas nav mainījis politiskās partijas.

Neesmu gan, jau rit vienpadsmitais gads, kopš piederu *Vienotībai*. Partija ir mainījusies pa šiem gadiem, tagad saucas *Jaunā Vienotība*, es esmu palicis tas pats un turpat. Turpinu darboties kā politiķis un diplomāts, un tas ir mans "labais liktenis", ka varu darīt darbu, ko esmu darījis aizvadītajos 30 gados. Es uzticos savam politiskajam spēkam, *Vienotības* ideju cilvēkiem, kas ir pieredzējuši, izglītoti. Turklāt manā pieredzē vēl nekad Latvijas va-

dībā nav bijis tik spēcīgs *trio*, kā tagad, – Valsts prezidents Egils Levits, Ministru prezidents Krišjānis Kariņš un ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs. Levits ir spožs un godīgs valstsvīrs, Rinkēvičs nevainojami vada valsts ārlietas deviņu gadu gaŗumā, bet Kariņš ir viens no ietekmīgākajiem cilvēkiem Eiropā – pieminēšu vienu spilgtu faktu: aizvadītajā gadā sarežģītajās un svarīgajās Eiropas Savienības valstu vadītāju sarunās ar Borisu Džonsonu *Brexit* sakarā tieši Kariņu izvēlējās par mediatoru.

Šī spēcīgā komanda arī ļauj cerēt, ka veiksmīgi atkopsimies pēc krīzes, pamatu cerībām dod arī mūsu izcilie mediķi.

Vai 30 gadi valsts mūžā ir daudz vai maz?

Reiz iedomājos – mani vecāki taču neatkarīgā Latvijā nodzīvoja tikai 22 gadus, savulaik tā man likās vesela mūžība! Es neatkarīgā Latvijā esmu jau 29 gadus... Ņemot vērā to pagātnes mantojumu Latvijai, no kā vēl

līdz galam neesam atraisījušies, ņemot vērā to, ka Latvija cieta ne tikai fiziski, bet arī psiholoģiski, panākts ir ļoti daudz. Esam tikuši daudz tālāk, nekā es to biju sagaidījis. Iedomāsimies vien 2004. gadu, kad iestājāmies Eiropas Savienībā un NATO – kuŗš gan tam varēja noticēt?! Vai arī šī krīze nav apliecinājums mūsu spēkam – Eiropas "vecajās demokrātijās" iet grūtāk nekā mums.

Vai abi ar Irmu (dzīvesbiedri Irmu Kalniņu, etiķetes speciālisti. – L. K.) 4. maijā klāsiet galdu ar baltu galdautu?

Katrā ziņā, jo šis ir laiks, ko mēs abi esam izdzīvojuši. Vēl nezinām, vai "baltais galdauts" būs mūsu lauku mājās, vai Rīgas dzīvoklī, – tādi apstākļi...

Jūsu vēlējums tautiešiem svētkos?

Turpināt strādāt kopā un savstarpēji uzticēties, ieraudzīt pozitīvo un atbalstīt jauno paaudzi, kas iemantos to, ko mēs darām, un veidos nākotni!

STĀSTĀM PAR LIKTENĀRZU

(Nobeigums no Nr. 16)

Gadu gaitā Liktenādarza radīšanā ar savu darbu vai ziedojumiem iesaistījušies desmitiem tūkstošu cilvēku un daudz iestādes. Projektu atbalstītāju skaits pārsniedz 500 tūkstošus, un Liktenādarzu apmeklējusi viesi no vairāk nekā 50 valstīm. Kā pagājušā gadsimta paaudzes mums atstāja Brīvības pieminekli, tā mēs nākamajām paaudzēm atstāsim Liktenādarzu. Ne tikai piemiņai, bet arī iedvesmai un spēkam. Nākotnei!

Kopš aizvadītā gada ziedotāju pulkam pievienojusies arī ALA, izvirzot atbalstu Liktenādarzam par vienu no savām prioritātēm. Jau otro gadu reklāmas kampaņa risinās arī mūsu laikrakstos, sadarbojoties ar uzņēmumu "Kokpārstrāde 98", ko Latvijā vada Gunārs Dzenis. Pievienojieties arī jūs!

SABIEDRISKĀ ĒKA

Vecās Rīgas–Maskavas šosejas malā ar skatu uz Kokneses evaņģēliski luterisko baznīcu top Liktenādarza daudzfunkcionālā Sabiedriskā ēka. Tās projekts izstrādāts uzņēmumā "Arhis arhitekti".

Sabiedriskajai ēkai ir unikāla arhitektūra. Tā veidota kā kalns jeb tilta sākums, simboliski atainojot Liktenādarza ideju – tautas ceļu no pagātnes uz nākotni. Ēkas jumts būs pastaigu vieta un skatu laukums, no tā pavērsies skats uz dārzu un Daugavu. Topošajā daudzfunkcionālajā ēkā plānotas divas konferenču un sarīkojumu zāles, kafējnīca un restorāns, kas nodrošinās iespēju rīkot koncertus un citus pasākumus visa gada garumā.

Būves inženiertehniskajos risinājumos paredzēta dabiskā vēdināšana, zemes siltuma un saules enerģijas izmantošana. Ēkas ziemeļu sienas aparē izmantos

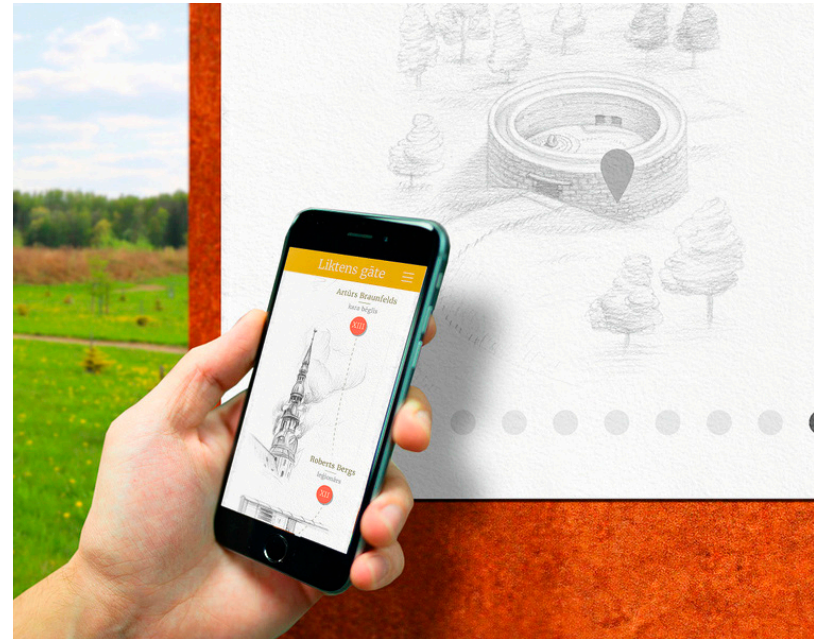
vietējo materiālu – dolomītu, savukārt dienvidu fasāde būs stiklota. Sabiedriskās ēkas būvniecība ar Latvijas Republikas Saeimas atbalstu uzsākta 2016. gadā. 2017. gadā par Latvijas valsts piešķirtajiem līdzekļiem 520 000 EUR apmērā ēkas būvniecība tika pabeigta līdz karkasa stadijai. 2018. gadā tika uzstādītas ēkas stikla fasādes.

DIGITĀLĀ EKSPOZĪCIJA "LIKTENS GĀTE"

Liktenādarza pagātnes daļas centrālais objekts ir digitālā ekspozīcija Liktenā gāte. To veido 12 simboliskas informātas pieturas, kas stāsta par nozīmīgākajiem Latvijas vēstures notikumiem 20. gadsimtā. Ekspozīcija pieejama gan uz simboliskām pieturām Liktenādarzā uz vietas, gan arī viedtelefonos un planšetdatoros lejuplādējamā aplikācijā "Liktenā gāte" latviešu un angļu valodā. Katru vēstures notikumu papildina cilvēku dzīvesstā-

stāsta sadarbībā ar biedrību "Latvijas politiski represēto apvienība" tās valdes priekšsēdētāja Ivara Kaļķa vadībā. Latvijas politiski represētie iesaistījušies Liktenādarza īstenošanā kopš pašiem tā pirmsākumiem, ar savu ieguldījumu piedaloties gan amfiteātra Ozolu godasardzes izveidošanā, gan Lielā kalna tapšanā, gan Draugu alejas iebūvēšanā, gan strādājot talkās. Arī šī pie-

ti. Ekspozīcija izveidota sadarbībā ar filozofu Arti Sveci, Latvijas Nacionālās bibliotēkas informācijas pakalpojumu sektora vadītāju Gintu Zalmani un SIA "DD studio". Liktenā gāte atklāta Latvijas televīzijas ziedojumu akcijas "Top Latvijas Liktenādarzs! Stāsti par vectēviem" dienā 2017. gada 17. jūnijā.

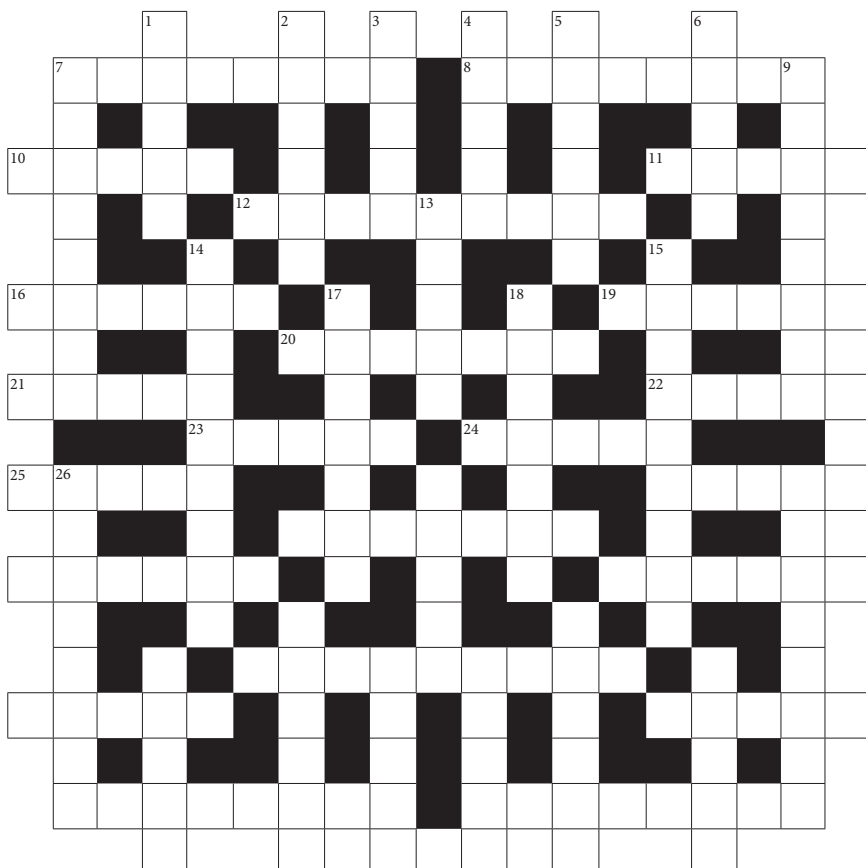

2019. gada 10. maijā Klusuma nama zonā tika atklāts piemiņas ansamblis, kas veltīts politiski represēto ģimeņu mātēm.

miņas ansambļa ainaviskā daļa tapusi saskaņā ar projekta autora *Shunmyo Masuno* plānu, kam pievienoti Daigas Zigmundes un Natālijas Ņitavskas no Latvijas Lauksaimniecības universitātes dizainētie informatīvie un funkcionālie elementi. Paldies atbalstītājiem: AS "Latvijas gāze", SIA "Lattelecom", SIA "Samsung electronics Baltics", nodibinājumam "Jaunrades fonds" un Ansim Reinhardam!

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

6. Latvijas pirmskaņa flotes zemūdene. 7. Aizsargpotes. 9. Samazgas. 13. Pilsēta Zviedrijas dienvidos. 14. Šampinjoni. 15. Šablons, kuŗā izgriezts atveidojams zīmējums vai uzraksts. 17. Kaklasaite. 18. Senas. 26. Pusedārgakmens. 27. Bišu tēviņš. 29. Nekustīgs, aplūkojams miera un līdzsvara stāvoklis. 33. Filipīnu galvaspilsēta. 34. Pasaules daļa. 35. Vidēji lieli vistveidīgie putni. 37. Bridējputns, kuŗu senie ēģiptieši uzskatīja par svētu. 38. Likme. 39. Mugurkaulnieku asinsrades orgāns.

Krustvārdu mīklas (Nr.16) atrisinājums

Līmeniski. 1. Amors. 5. Mitra. 8. Toronto. 9. Visbija. 10. Nerātns. 12. Aras. 13. Piemērots. 14. Peru. 17. Spinoza. 19. Statika. 21. Kojas. 23. Lektorijs. 24. "Radamists". 26. Selva. 27. Debijas. 30. Barakas. 33. Loto. 34. Mandarīns. 35. Vega. 38. Atstatu. 39. Ersteds. 40. Sakraut. 41. Stils. 42. Skone.

Stateniski. 1. Auskari. 2. Osis. 3. Stadija. 4. Kordēlija. 5. Monētas. 6. Tāro. 7. Aktieri. 9. Vraks. 11. Sauna. 15. Mongolija. 16. Barometrs. 18. Pededze. 20. Karoteča. 21. Kijas. 22. Slava. 25. Alabastrs. 27. Delta. 28. Batists. 29. Statuss. 30. Bankets. 31. Krevete. 32. Skats. 36. Bali. 37. Oslo.

Līmeniski. 7. Pavēds. 8. Aparāts, kuŗā notiek ķīmiskas reakcijas pie noteiktas temperatūras un noteikta spiediena. 10. Skotu izcelsmes angļu rakstnieks (1771-1832). 11. Latviešu rakstniece, literatūrzinātniece (1932-2004). 12. Konditorejas izstrādājumi. 16. Aptaujas lapa. 19. Pirmo eiropiešu kolonizatoru pēcteči Latīņamerikā. 21. Apcere. 22. Parupja satura komēdija. 23. Resna vīta virve. 24. Tas, kas nav izprotams. 25. Kallu dzimtas augs.

28. Amerikāņu patologs, virusologs (1879-1970). 30. Garenī krāvumi. 31. Atlantijas silķes Baltijas pasugas zivis. 32. Grieķijas galvaspilsēta. 36. Dziļlūdens kamera, kas apgādāta ar novērošanas aparātiem un mehānismiem, kuŗi nodrošina pārvietošanos zem ūdens. 40. Amūras pieteka. 41. Juridiska valsts iestāde. 42. Sekrēts. 43. Indīgs.

Stateniski. 1. Mongoļu lopkopji. 2. Valstu apvienības. 3. Pilsēta Japānā, Honsju salā. 4. Latviešu rakstnieks (1929-2013). 5. Bažas.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Liktenādarzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Liktenādarzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Liktenādarzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktenadarzs.lv

Mūzeja "Latvieši pasaulē" mēneša priekšmets

Latviešu baptistu jaunieši Brazīlijā

Latviešu izceļošana uz Brazīliju sākās 19. gadsimta 90. gados. Pirmā kolonija Rio Nova (*Rio Novo*, tulkojumā: Jaunā upe) izveidojās Santa Katarinas štatā, Orleānas pilsetiņas tuvumā. Tās dibinātāji galvenokārt bija baptisti, kuŗi, sarakstoties ar ticības biedriem Latvijā, aicināja tos pārcelties uz Brazīliju. Ieceļotāju skaitam pieaugot, tie apmetās arvien plašākā apkaimē. Vienu no jaunajiem centriem nodēvēja par Rio Karlotu (*Rio Carlota*).

Kolonijas centrā atradās baptistu lūgšanu nams, kuŗa paspārnē plauka rosīga sabiedriskā dzīve – skola, kori, stīgu orķestri un literārie pulciņi.

Jauniešiem, kuŗi ikdienā strādāja smagu fizisku darbu, nebija plašu iespēju satikties citam ar citu, tādēļ viņi labprāt iesaistījās sabiedriskajās norisēs, ko stingri uzraudzīja baptistu draudzes vadība. Vēl 20. gadsimta sākumā draudzes vadoni pasludināja, ka vijole (vēlāk – ģitara) esot grēcīgs instruments, jo nākot no velna. Kad kolonijā ieradās izglītotāki baptistu sludinā-

Rio Novas latviešu baptistu draudze sava dievnama priekšā ar Brazīlijas karogu, 20. gs. 20. gadi

San Paulo latviešu baptistu draudzes stīgu orķestris ar instrumentiem rokās 1950. gada decembrī // Foto: Jānis Erdbergs

tāji, tiem izdevās pārliecināt draudzi, ka vijoles un citu stīgu instrumentu skaņas ir Dievam tikamas. Līdz ar to uzplauka kolonijas mūzikālā dzīve un citas aktivitātes.

Ar laiku daudzi jaunieši darba meklējumos pārcēlās uz lielākiem centriem. Liela daļa apmetās San Paulo pilsētā vai arī kādā latviešu kolonijā, kur bija iespējams piedalīties latviešu baptistu draudžu darbībā un sabiedriskajā dzīvē.

Literārais mēnešraksts, izdots Rio Karlotā, Brazīlijā
Izdevējs – Rio Karlotas baptistu stīgu kuŗa biedrība, 1925. gada februārī.

Mūzeja "Latvieši pasaulē" krājumā ir atrodami priekšmeti, kas atklāj, ka latvieši visos laikos ir baidījušies un centušies pasargāties no lipīgām slimībām. Rio Karlotas jauniešu 20. gadsimta 20. gados ar roku rakstītajā mēnešrakstā lasāms rakstiņš "Slimību kongress", kuŗā atmāskots lipīgo slimību visnāvējošākais sabiedrotais. Lūk, citāts!

Slimību kongres.
Slimības reiz sapulcejas uz kongresu un sāka spriest ka priekšdetaja amats jādod wis ieverojamakai slimībai. Wairakas kandidates tika uzstādītas un arī atmestas.

Wisvairak balsu dabuja dažādas leelas slimības – dīlons – difterīts – malarija un vēl daudz citas bet tomēr nevienai no viņām nebija balsu vairums. Beidzot kad viņas nevarēja nekada padoma atrast tad sedes zāle ienaca kāds mētelis ietīnīns svešinieks un nosedas ne varda nesacijs. Tomēr jau pec maza brīža no mutes mute gāja apkart valodas, ka ienakušo svešinieku saucot par "Wienaldzību". Der arī mums ikvienam pārdomāt vai arī pie mums šīs viesis neieņem līdzīgu dalību. Lai

katris viens labi pārdomāj vai nav šim viesim draugs ko sauc par "Wienaldzību". R.K.L.

307^{Lv}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

VĀCIJAS RADOŠO BĒRNU UN JAUNIEŠU TALANTU

5 gadu JUBILEJAS KONKURSS

PĀRCELTIS

Rādi ko Māki

10 / 205 / 2020

PLKST. 13:00

AICINĀM DALĪBNIEKU PIETEIKUMUS/JAUTĀJUMUS SŪTĪT PA E-PASTU: talantukonkurss@gmail.com

PIETEIKŠANĀS LĪDZ 2020. GADA 10. APRĪLIM

SAALBAU NIDDA
HARHEIMER WEG 18-22
60437 FRANKFURT AM MAIN

IEEJAS MAKSĀ
ZIEDOJUMS

ORGANIZĒ:

FRANKFURTES
LATVIEŠU
BIEDRĪBA

LETTISCHE
GESELLSCHAFT
IN FRANKFURT EV

ATBALSTA:

Latvian Baptist Church in Frankfurt

www.facebook.com/@brivalatvija
www.twitter.com/@briva_latvija
Mājaslapa: www.brivalatvija.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā
Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSĀ:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtītāt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtītāt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Laika Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,

ar piezīmi LAIKS

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā – SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

Fonds "Namejs" aicina ikvienu dot savu ieguldījumu, lai varam atbalstīt veterānus, kaŗavīrus un viņu ģimenes!

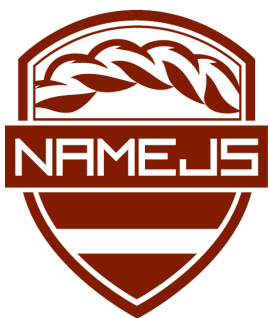
ATCERIES SAVĒJOS!

Valsts aizsardzības un patriotisma fonds "Namejs"
Reģ. nr. 40008240249
Konta nr. SWED bankā
LV45HABA0551040447334

Pievienosimies arī mēs!

Skatiet arī sociālajos tīklos:

www.facebook.com/FondsNamejs

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

JĀNIS BLŪMS: KĀ BASKETBOLISTS VAR DABŪT OSKARU?

Jānis Blūms ir viens izcilākajiem Latvijas basketbolistiem. Augums 190 cm. Spēlējis Latvijas U-18, U-19 un U-20 izlasē, kā arī daudzās ārzemju komandās. Latvijas U-19 izlases sastāvā piedalījies Pasaules U-19 čempionātā, kur tika izcīnīta devītā vieta. Tāpat spēlējis dažādu vecumu Eiropas jaunatnes čempionātos. Latvijas izlasē debitējis 2002. gadā. Spēlējis četros Eiropas čempionātu finālturnīros. Trīskārtējs Latvijas čempions, Baltijas līgas čempions (2007), Kazachstānas čempions (2014), Grieķijas kausa ieguvējs (2015). Pirmais latviešu basketbolists Eirolīgas ceturtdaļfinālā (2012). Valstsvienībā debitējis 2002. gada 1. jūnijā. Kopš 2011. gada – valstsvienības kapteinis Piedalījies septiņos Eiropas čempionātos.

Jānis Blūms intervijās plašsaziņas līdzekļos arvien uzsvēris, ka viņam kā izlases kapteinim svarīgākā komanda bijusi Latvijas izlase. Arī spēlējot klubos Spānijā vai Itālijā, sirdī vienmēr bijusi Latvija, gribējies braukt un spēlēt par Latviju, izbaudīt to neapprakstāmo sajūtu, kad pēc uzvaras pret Lietuvu vai Spāniju paceļas Latvijas karogs un atskan Baumaņu Kārļa lūgšana "Dievs, svētī Latviju!" Skrien skudriņas pār muguru un asaras acīs. "Basketbolistam pārstāvēt savu valsti ar skatītājiem pilnās Arēnas Rīga tribīnēs ir tas pats, kas aktierim dabūt Oskaru. Lai cik kontraktus būtu noslēdzis un cik naudas nopelnījis, to nevar salīdzināt ar brīdi, ko izbaudi, esot savās mājās un spēlējot par Latviju saviem skatītājiem un savai ģimenei. Ik pa brīdīm noskatos Aigara Graubas filmu "Sapņu komanda 1935" par Latvijas basketbola izlasi un tās vadītāju Valdemāru Baumanu, kad tā izcīnīja Eiropas čempionu titulu. Būšu to jau redzējis reizes desmit. Kādā brīvā dienā Eiropas čempionātā filmu skatījāmies kopā visa Latvijas izlase. Lai atsvaidzinātu tās sajūtas, kā-

pēc mēs te esam," saka Jānis Blūms.

Spilgtā atmiņā spraigās cīņas Eiropas čempionāta kvalifikācijas turnīrā, kad piedalīšanos Pasaules kausa izcīņā izšķīra pēdējās divas spēles ar Melnkalnes vienību. Rīgā mūsu basketbolisti zaudēja – 75:84, tāpēc atbildes spēlē pretinieku laukumā bija jāuzvar ar deviņu punktu pārsvaru. Tas izdevās tikai daļēji, uzvara tika ar 80:74, pietrūka trīs punktu, un uz finālu aizbrauca Melnkalnes basketbolisti. Zaudējums bija ļoti sāpīgs, jo pašreizējiem valsts izlases dalībniekiem tā bija pēdējā iespēja piedalīties Pasaules kausa izcīņā un tikties ar pasaules spēcīgākajām vienībām. Bet Jānis Blūms nav zaudējis optimismu:

"Latvijai vispirms vēl jā kvalificējas 2021. gada Eiropas čempionāta finālturnīram, tur varētu satikties talantīgākie Latvijas basketbolisti," cerīgi nākotnē raugās Blūms. Viņš arī atzīst, ka daudzi pieredzējuši basketbolisti, piemēram, Dairis Bertāns un Jānis Strēlnieks, nepaliek jaunāki. Savukārt Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) klubu spēlētāju iekļaušanās izlasei piesaistīs arī citus. "No NBA spēlētājiem ir ko pamācīties un ir ar viņiem par ko parunāt, turklāt lideri nevarēs atslābināties, jo būs jārada piemērs," uzsvēra Jānis Blūms.

SILOVS: ŠIS LAIKS MŪS PIESPĒJĒ BŪT RADOŠIEM...

Latvijas ātrslidotājs Haralds Silovs lauku īpašumā esošajā klētī izveidojis nelielu treniņu vietu, kurā noris gatavošanās nākamajai sezonai. Tā sarunā ar TV raidījumu "Rīta panorāma" stāstīja sportists.

Haralds Silovs

"Man sezonu būtībā izdevās pabeigt līdz ar pandēmijas sākumu. Pēc tam mājās bija nedaudz laika atpūtai, bet nu jau lēnām varu atsākt treniņus. Ceru, ka spēsim tikt galā ar vīrusu. Šis laiks mūs piespiež būt radošiem.

Laukos mums ir klētis, kas netika izmantota, tāpēc kopā ar tēvu salikām grīdu un, pateicoties Kuldiņas sporta skolai, tajā tagad novietoti arī svaru stieņi un hanteles. Tagad man ir iespēja treniņus svaru zālē, kā arī doties izbraucienā ar velosipēdu. Tāpat līdzī ir arī skrītulslidas, tāpēc sezonas bāzes darbu es būtībā varu aizvadīt gana pilnvērtīgi. Domāju, ka maijā jau sākšu aizvadīt divus treniņus dienā," par paveikto stāsta Silovs.

FIBA "IESALDĒ" 3x3 BASKETBOLA RANGU

Starptautiskā Basketbola federācija (FIBA) 27. aprīlī pieņēmusi lēmumu "iesaldēt" 3x3 basketbola rangu – 3x3 basketbola spēlētāju individuālo rangu, kā arī Pasaules tūres komandu un nacionālo izlašu rangu. Koronāvirusa dēļ Indijā nenotika martā plānotais 3x3 basketbola olimpiskās kvalifikācijas turnīrs. Spēlēm ar Latvijas vīriešu 3x3 izlases dalību bija jānotiek no 18. līdz 22. martam Indijas pilsētā Bengalurū.

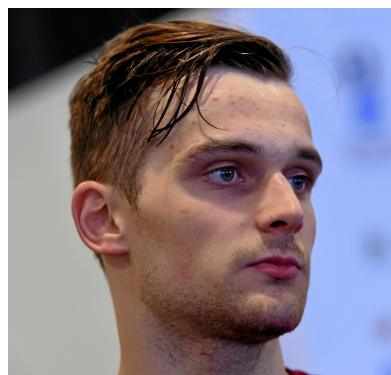

Team Riga 3x3 pēc uzvaras Prāgas turnīrā.

Pasaules tūres pirmais posms bija plānots 2. un 3. aprīlī Dohā, kur Latvijas komanda Team Riga 3x3 pērn svinēja uzvaru

BLŪGERS KOPĀ AR KOMANDAS BIEDRIEM ZIEDO PICAS

Latvijas hokejists Teodors Bļugers kopā ar vēl trim Nacionālās hokeja līgas (NHL) kluba Pitsburgas Penguins komandas biedriem ziedoja 500 picas vietējās kopienas locekļiem, ziņo klubs. Penguins spēlētāji Bļugers, Tristans Džerijs, Sems Lafertijs un Džons Marino picēriju ķēdē Fox's Pizza Den iegādājās 500 picas, lai ziedotu tās pieciem kopienu centriem Pitsburgas reģionā. Vēl tikpat picu pievienoja picērija.

Teodors Bļugers

Fox's Pizza Den darbinieki tās izplatīja Nortsaidas Notrvūhaitas patversmei, Rietumpensilvānijas Zēnu un meiteņu klubā Makkisrokā, ātrās palīdzības stacijā Tērtlkrikā, Tarentas jachtu ostā un Baltās lilijas baptistu

baznīcā Šartjērssitijā. Akcijas mērķis bija palīdzēt pabarot tos bērnus un viņu ģimenes, kuri parasti paļaujas uz kopienas vai skolu gādāto ēdienu.

SKUJIŅŠ FINIŠĒ 11. VIETĀ

25. aprīlī, vakarā platformā Rouvy aizvadītais prestižs e-riteņbraukšanas tūres Digital Swiss5 ceturtās sacensības. 36,8 km garajā virtuālajā sacīkstē Latvijas čempions grupas braucienā Toms Skujiņš finišēja 11. vietā. Triumfēja Šveices Nacionālās komandas sportists Stefans Kings.

Skujiņš no labās.

Sacensībās piedalījās 60 riteņbraucēji. Trek – Segafredo sastāvā bija izvēlējušies Latvijas čempionu Tomu Skujiņu, Austrālijas braucēju Viljamu Klārku un britu Čārliju Kotermanu.

DAŽOS VĀRDOS

Šā gada pārceltais Londonas maratons var kļūt par tikai elites skrējējiem domātu, britu raidorganizācijai BBC sacīja sacensību organizators Hjū Brešers. Viņš piebilda, ka tas ir tikai viens no "desmit scenārijiem", ko šobrīd izskata viņa komanda. Sacensībām Lielbritānijas galvaspilsētā bija jānotiek 26. aprīlī, bet koronavīrusa uzliesmojuma dēļ tas ir atlikts līdz 4. oktobrim.

Pasaules čempionāts plūdmales volejbolā koronavīrusa dēļ pārcelts no 2021. uz 2022. gada jūniju, paziņojusi Starptautiskā Volejbola federācija (FIVB).

Ekipāžu motokrosa 2020. gada pasaules čempionāta kalendārā sākotnēji bija paredzēti 11 posmi, tagad palikuši tikai seši, informē meistarsacīkšu rīkotāji. Sacensību sezonu tagad varētu atklāt

posms Igaunijas ciemā Langē 12. jūlijā, bet pēdējais posms ieplānots Vācijas trasē Rūdersbergā 20. septembrī.

Gundars Vētra arī nākamajā sezonā būs Polijas sieviešu basketbola līgas komandas Gdiņas Arka galvenais treneris, vienība paziņojusi sociālajā vietnē Facebook.

Gundars Vētra

Latviešu uzbrucējs Haralds Egle parakstījis divu gadu līgumu ar Amerikas Hokeja līgas (AHL) komandu Manitobas

Moose. 23 gadus vecais Egle iepriekšējās četras sezonas pavadīja Nacionālajā kolledžu sporta asociācijā (NCAA), pārstāvēdams Klārksona universitātes komandu Golden Knights.

P. Karlsons

@brivalatvija

@briva_latvija

mājaslapa

www.brivalatvija.lv

PAZIŅOJUMI

ZVIEDRIJA

Stokholmas latviešu ev. lut. draudze rīko Garīgās meditācijas dienas Ēlandē, Sandbijas mācītājmuižā, no 20. līdz 23. maijam.

Katra diena ietver neapprakstāmas iespējas sevis pilnveidošanā, kopābūšanā, garīgās un fiziskās aktivitātēs. Būs iespēja individuālām sarunām (dvēseles kopšana) ar mācītāju Kārli Žolu un prāvesti emerita Ievu Grau-

feldi. Dievkalpojums Sandbijas baznīcā. Dalības maksa 500 kronas par personu iemaksājama Stokholmas draudzes Girokontā 351773 – 7, norādot vārdu, uzvārdu un mērķi – 'RETREAT'. (Vietu skaits ierobežots). Jautājumu un pieteikumu, lūdzu, sūtiet Stokholmas draudzes priekšniecei Intai Meierei, inta.meiere@yahoo.com.

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346